

ŠentRUPERT

Glasilo krajanov krajevnih skupnosti Šentrupert

• LETO: IV. / 3 • oktober 2002 • Glasilo izhaja štirikrat letno • Za krajan KS Šentrupert brezplačno •

Križev pot še ni imel toliko romarjev. Foto Asja - Marjeta Ribič

SPOŠTOVANE KRAJANKE IN KRAJANI KS ŠENTRUPERT TER VSI PRIJATELJI Šentruperta, KI ŠE VEDNO Z RADOVEDNOSJO ČAKATE NA NAŠ KRAJEVNI LIST ŠentRUPERT, LEPO POZDRAVLJENI!

Kmalu bo naš krajevni list praznoval svojo četrto obletnico. Veliko nam je pomagal pri spoznavanju našega kraja, naše zgodovine, korenin, tekočih opravil pri delu na polju, vinogradih, kmetijah, industrijskih obratih, dela v društvih, dela sveta krajevnih skupnosti, dela odborov, naših skupnih prizadevanj za boljšo prihodnost in še boljše čase naše skupnosti šentrupert. Nimam namena pregledovati stvari, kaj vse je bilo narejeno v teh štirih letih. Zelo pomembno pa je, da se malo zamislimo in pomislimo na stvari, v katerih nismo uspeli in zakaj ne. Neuspeh naj bo vzpodbuda za nadaljnje delo. Pametno pa je, da napak ne ponavljamo. Če jih, bomo po vsej verjetnosti zopet deležni neuspeha. Izkazalo se je, da v stvari, ki jih ponavljamo, vložimo veliko več energije, kot bi jo sicer, če bi že takoj na začetku stvar dobro premislili in se nato pametno odločili. Ena takih zgodbic o neuspehu je prizadevanje, da postanemo samostojna občina. Ne moremo si očitati, da smo v zadnjem

prizadevanju doživeli neuspeh, prav tako bi težko to pripisal delu oziroma vodstvu krajevnih skupnosti v prejšnjih obdobjih. Krivdo za neuspeh je potrebno poiskati v vseh nas. Svoj kraj je potrebno spoštovati, biti pripravljen zanj za dobro vseh kaj žrtvovati, se čemu odreči, prispevati delo ali sredstva, predvsem pa ne smemo biti samozadostni in videti samo svoje probleme. Najbrž je takih ljudi v naši krajevni skupnosti še kar nekaj in to je bil in je vzrok neuspeha. Premalo smo se poglobili v problematiko in se tako prepustili času, ki pa v tem primeru ni bil najboljši prijatelj. Moram priznati, da danes najbrž ni veliko bolje. Približujejo se volitve. V razgovorih, ki jih mimogrede opravim na terenu, ljudi povprašam o pripravljenosti sodelovati v organih KS ter tako prispevati za skupno dobro. Odgovori so navadno negativni. Ljudje v večini niso pripravljeni aktivno sodelovati. To ni dobro za naš kraj, ne za nas same. Najbrž bomo vedno bolj oddaljeni drug od drugega. Zatorej vas, spoštovane

krajanke in krajan KS Šentrupert, pozivam, aktivno se vključite v delo organov KS. Delo organov, ki poskušajo zagovarjati naše interese, je nujno. Samo ta oblika lokalne samouprave nam je še ostala. Če nam vzamejo še to, bo tudi obstoj Šentruperta, naše šole dr. Pavla Lunačka in še kaj drugega pod vprašajem. Delo organov Krajevnih skupnosti Šentrupert se mora nadaljevati in to še bolj kvalitetno. Ob naslednji priložnosti, ko nam bo dovoljeno, da se odločamo, pa se pametno in složno odločimo. Verjemimo ljudem iz domačega kraja. Bodimo gospodarji svojega prostora. Spoštujmo sebe in druge. Bodimo pripravljeni tudi kaj žrtvovati. Veliko je pravih slovenskih pregovorov, ki nas poučujejo v tej smeri, in izkazalo se je, da držijo:

Prilika zamujena ne vrne se nobena.

Kdor hitro da, dvakrat da.

Prvi rok, zlati rok.

S cenjenim spoštovanjem do vseh vas

Peter Frelih

Dogajanja v KS in društvih

DOGAJANJA V KRAJEVNI SKUPNOSTI ŠENTRUPERT

Upravna enota Trebnje je zavrnila lokacijsko dokumentacijo za kanalizacijo Šentrupert, ker še niso overjene pogodbe z lastniki zemljišč, po katerih naj bi potekala trasa.

Sprejet je bil sklep za jesensko asfaltiranje:

- Mali Cirknik – glavna cesta v dolžini 740 metrov
- Trstenik – Pižmoht v dolžini 85 metrov
- Rakovnik – Bizjak: preplastitev in asfaltiranje v dolžini 141 metrov
- Okrog – Jaki – Mavec v dolžini 220 metrov
- Križev pot – klanec v dolžini 200 metrov
- Cirknik – Kovač v dolžini 270 metrov
- Krokarje – Robi Trinko v dolžini 200 metrov.

Občina Trebnje nas je zaprosila za mnenje k predlogu o razglasitvi Barbove graščine na Veseli Gori za kulturni spomenik lokalnega pomena; s predlogom se strinjamo.

Komunala Trebnje je poslala dopis, s katerim bi v krajevni skupnosti Šentrupert uredili ekološke otoke za ločeno zbiranje odpadkov – papir, steklo in plastika. Ti ekološki otoki bodo v naši krajevni skupnosti postavljeni v središču Šentruperta v neposredni bližini trgovine KZ Trebnje, Poštanje – pri mostu in v Slovenski vasi.

Martina Anžič

NAPOVEDNIK:

DOGAJANJA V KS IN DRUŠTVIH	2
DOGAJANJA V ŽUPNIJI	9
KULTURNI IN ŠOLSKI UTRIP	13
NASVETI	19
SPREHODI MED ...	21
POGLED V PRETEKLOST	22

KLIC SRCA ZA MATEJA

Na šoli dr. Pavla Lunačka hodi v sedmi razred Matej Rugelj, ki ima že od rojstva težave z ledvicami. Že pri sedmih mesecih so mu odstranili desno ledvico, leva pa je bila že takrat močno okvarjena. Pri štirih letih so mu zaradi slabega dela nadledvične žleze pričeli dajati injekcije hormona za uravnavanje rasti. Pri šestih letih je moral pričeti z dieto – omejitev beljakovin in fosfatov. Kljub vsem zdravilom, dietni prehrani – vsa hrana je uvožena, saj je pri nas ne proizvajajo – in skrbnim zdravnikom se njegovo zdravstveno stanje naglo slabša, ledvična funkcija pa dokončno odpoveduje.

Zdaj je družina še pred zahtevno nalogo, ker morajo doma urediti popolnoma sterilno sobo, da bodo lahko domov dobili aparat za izvajanje perialne dialize.

V takšnem težavnem materialnem položaju se je Matej obrnil po pomoč. Njegovo pismo ni naletelo na gluha ušesa, saj so se mnogi krajanji odzvali – ali preko župnišča ali krajevne organizacije RK ali preko šole – in priskočili na pomoč. Tudi posamezniki so se odzvali prošnji, v teh dneh pa se je pridružil še Lions klub Trebnje in je njegov predsednik Darko Bartolj izročil učencu Mateju 100.000 denarne pomoči.

Osnovna šola dr. Pavla Lunačka Šentrupert se vsem, ki ste občutili Matejevo stisko in mu pomagali, iskreno zahvaljuje!

Če je morda še kdo, ki bi bil pripravljen pomagati, sporočamo tekoči račun, na katerega lahko nakažete prispevek:

SKB BANKA, ekspozitura Trebnje – 01000-0000300007-05 1153153-181064 – Matej Rugelj, Okrog 1, 8232 Šentrupert.

Tudi v Matejevem imenu prisrčna hvala!

Polona Rugelj, ravnateljica

PRIPOROČILO

Osnovna šola dr. Pavla Lunačka Šentrupert že od začetka šolskega leta opaža, da se okrog šole in vrtca potika več psov, za katere ne vemo, kdo je lastnik.

Zato vljudno prosimo vse lastnike psov, da živali privežejo! Res se doslej še ni zgodilo, da bi kakšen pes otroka ugriznil, vendar ne moremo ukrepati šele tedaj, ko bi bila že nesreča.

Pričakujemo, da bo priporočilo zaleglo, zato že zdaj v imenu varnosti otrok prisrčna hvala!

*Osnovna šola
dr. Pavla Lunačka Šentrupert in
Vzgojno-varstvena enota Čebelica*

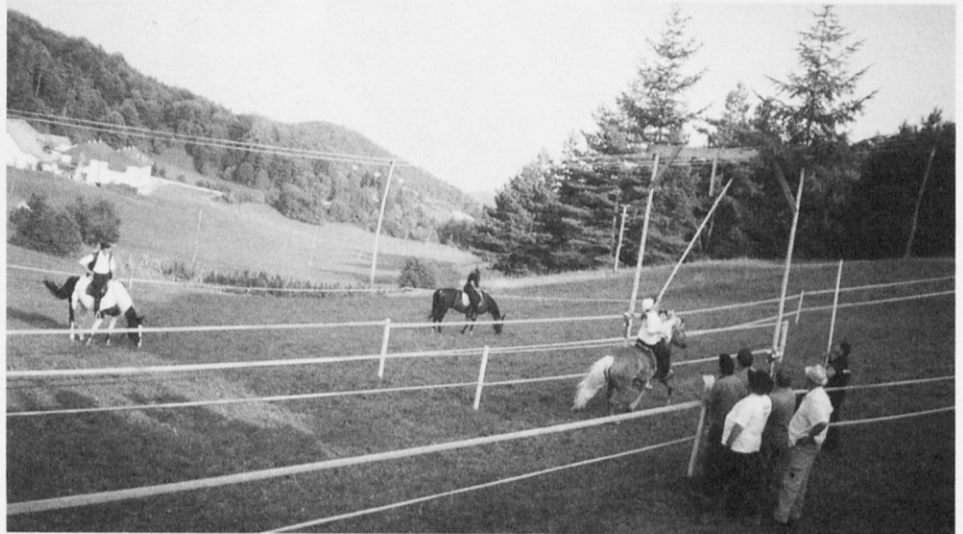
JAHANJE IN TEKMOVANJE NA DOLAH PRI LITJI

Osmega septembra dopoldne sem se s kobiljo odpravila od doma. Namenjena sem bila k Možinovim, saj je bil tam zbor konjenikov za pohod do Dol. Ker sem prišla prva, sem morala še malo počakati na ostale. Kmalu so prišli iz Hudej, nato pa še Bizjakova družčina.

Najprej so odrinili traktorji. S traktorji so peljali kočijo in dve vprežni kobilji. Za traktorji smo kmalu krenili Šentruperčani s spočitimi konji, za nami pa jahalni konji. Po dobrih dveh urah makadamske poti smo prispeli na Dole. Konje smo malo spočili, nato pa smo se z ostalimi konjenicami razporedili v kolono in odšli na prizorišče veselice. Poleg Šentruperčanov, ki nas je bilo največ, so bili še predstavniki Valvasorjeve konje-nice, Turnske, Kumska in Pohorska konjenica. Jaz sem imela malo težav s kobilico, saj ni vajena ozvočenja, zato se je povzpela na zadnje noge. Po predstavitvi konjenice smo konje v bližini privezali in si malo ogledali prizorišče.

Kmalu pa smo spet zajahali svoje konjiče in odjahali do tekmovališča, kjer se je odvijalo tekmovanje za Valvasorjev prstan. Tekmovanje je podobno Sinjski alki. Jaz sem tudi poskusila in v poskusnem času mi je kar šlo. Na tekmovanju pa je bilo preveč treme tako pri meni kot pri kobilji. Zmagal je Šentruperčan Dejan Šega, ki je dobil lepo nagrado – srebrn prstan in pokal v obliki prstana na lesenem podstavku. Po tekmovanju smo konje peljali na jaso, kjer je bilo seno ter voda za napajanje. Na tej jasi je bil tudi velik šotor za tiste jahače, ki so ostali čez noč.

Konjeniki smo se še nekaj šasa zabavali, nato pa smo nekateri

Konjeniki na Dolah

odrinili proti domu, saj so na kobile doma že nestrpno čakali žrebički. Moja kobilja je bila že zelo nestrpna in še mleko je kar teklo od nje, čeprav sem jo nekajkrat pomolzla. Ker je pot v dolino dolga, sem kobiljo naložila Jožetu na prikolico. Seveda smo morali na poti narediti še postanek pri Kutnarjevem hramu. Ker smo obljubili, da se

vrnemo na veselico, smo se nato preoblečeni spet dobili v gostilni. Po glasovanju smo raje utrujeni odšli domov. Kljub utrujenosti sem si zvečer obljubila, da drugo leto spet pojdem in tam ostanem čez noč, saj vem, da so se zabavali do jutra.

Andreja Primožič

KONJEREJSKO DRUŠTVO IN OBISK KOROŠKE

Drugega septembra smo se predstavniki Konjerejskega društva Šentrupert – bilo nas je 45 – odpravili na ogled folklorne prireditve (Štehvanja) v Avstrijo. Zjutraj smo namesto k maši zavili proti avtobusni postaji, kjer nas je pričakoval Prijatelj avtobus. Po nekaj kratkih postankih smo prispeli do meje z Avstrijo in nato na Koroško. Prišli smo v koroško vas Zahomec, kjer se je odvijalo tekmovanje v razbijanju soda. Najprej smo si šli ogledat

tamkajšnjo cerkev, nato pa smo odhiteli na prizorišče tekme. Tekma se je odvijala na trgu. Trg je tlakovan in ob njem so strnjene hiše, za njimi pa gospodarska poslopja. Pri neki kmetiji smo si ogledali pripravo konj za tekmovanje. Gospodar te kmetije nam je razkazal hlev in povedal, da se vsa njegova živina pase v hribih, doma ima le kobile z žrebetoma. Vsi udeleženi konji so bile kobile noriške pasme. Tekmovali pa so samski fantje,

Štehanje ...

oblečeni v usnjene hlače, srajce ter telovnike. Prek ramen so imeli zavezano ruto, na glavi pa kapo s cofom ter na nogah usnjene škornje do kolen.

S spodnjega dela trga so konjeniki prigalopirali do soda ter ga poskušali z zelo starimi železnimi gorjačami razbiti. Te gorjače so stare 150 ali več let in so skovane iz železa ter se dedujejo. Po nekaj krogih je bil sod razbit. Nato so šibe, ki so prej služile za doge pri sodu, metali dirjajočim fantom. Ti so jih morali ujeti z roko in si jih nato položiti prek rame. Na koncu so poskušali nasaditi na gorjačo še cvetni venček. Ta venček je nato zmagovalec podaril svoji ljubljenci.

Fantje so po koncu tekmovanja razjahali in odšli na sredo trga, kjer so jih čakale deklice, oblečene v narodno nošo. Narodni ples na slovensko glasbo so smeli plesati le tekmovalci. Ker smo s sabo pripeljali nekaj cvička, so možje veselo nazdravljali in peli pesmi, ki jih pojo tudi pri nas. Po končanih napitnicah in nazdravljanju smo odšli na dvorišče gasilskega doma, kjer se je začela gasilska veselica, ki pa se je nismo udeležili. Čakal nas je povratek v Slovenijo. Med povratkom nas je naš vodič g. Anderlič povabil še na koroško narodno jed. Postregli so nam še tople žemlje in skutne štruklje z veliko peteršilja. Gospodu Andreliču se za pogostitev še enkrat zahvaljujemo.

Izlet je bil zanimiv ne samo za »konjske« navdušence, ampak za vse, ki imajo radi kulturo, saj je bila večina obiskovalcev in vaščanov oblečenih v narodne noše in tudi pokrajina je čudovita.

Upam, da se še kdaj podamo med Korošce, še bolje pa bi bilo, da bi nas oni obiskali na našem druženju v Šentrupertu.

Andreja Primožič

PET LET DRUŽENJA OB PESMI

Za Slovence radi rečemo, da smo pevski narod. Saj poznate tisto: dva Slovence – pevski zbor.

In vendarle v Šentrupertu dolgo ni bilo nobenega posvetnega pevskega zbora, čeprav se je pesem večkrat oglašala ob delu.

Pred petimi leti pa je bilo nekoliko drugače ...

Trta in pesem – to dvojce gre skupaj in ni čudno, da se je med vinogradniki porodila zamisel, da bi ustvarili pevski zbor.

Je bilo tako – ali so drugačni začetki, gospod predsednik Jože Bracar?

»Bili smo na predavanju pri Zalki Valasovi; ob lepem večeru kar nismo mogli oditi; ker je bilo nekaj dobrih pevcev, se je pogosto oglašala pesem. Pa sem razmišljal: Kaj če bi zbrali pevce in imeli svoj pevski zbor?! Od besed smo kar hitro prešli k dejanjem in kmalu je bil že pevski krst v moji zidnici v Kovačevem hribu.«

Kdo se je najprej pridružil pevskega zboru?

»Med ustanovnimi člani je bilo šestnajst pevcev, med njimi nekaj pevcev, ki so že dalj časa sodelovali tudi v drugih zborih; od ustanovnih članov danes sodeluje še dvanajst pevcev.«

Je od vsega začetka zborovodja Venčeslav Zadavec?

»Seveda; z njim sem se zmenil, še preden sem sprožil zamisel, da bi imeli pevski zbor, saj vem, da brez dobrega zborovodje ni nič.«

Kdaj imate vaje?

»Ker zborovodja živi v Ljubljani, imamo vaje vsako nedeljo – po tri šolske ure. Seveda pa imamo pred nastopi še dodatne vaje.«

Ali ste od vsega začetka predsednik? Kaj je predsednikova dolžnost?

»Kot pobudnika so me takoj določili tudi za predsednika zbora. Delo

Pevski zbor vinogradnikov Šentrupert

predsednika je navzven enostavno, v resnici pa misliš na obveznosti od jutra do večera. Najprej je skrb za redno sestajanje, obveščanje ob morebitnih spremembah vaj in nastopov, skrb za ustvarjanje pogojev za uspešno delo, iskanje finančnih sredstev, skrbeti za prijetno vzdušje v zboru, hkrati pa si prizadevati, da bi pritegnili še nove pevce.«

Je pogoj, da je pevec član Društva vinogradnikov Šentrupert?

»Nikakor ne, saj smo od Društva vinogradnikov popolnoma ločeni – družji nas le vinograd, je pa navada, da nastopamo, kadar ima Društvo vinogradnikov Šentrupert svojo prireditev – cvičkarijo.«

Kako je glasovno sestavljen pevski zbor? Se lahko še kdo pridruži?

»Še vedno čutimo, da vsi glasovi niso dobro zastopani – prvi in drugi tenor še rabita okrepitev, zato so takšni pevci še posebej povabljeni!«

Kdaj je bil vaš prvi nastop?

»Prvi nastop je bil zdravica priznanemu vinogradniku Jožetu Frelihu ob njegovi sedemdeset-

letnici v februarju 1998, bili smo na reviji občinskih pevskih zborov v aprilu 1998, nastopili na cvičkariji, veseli pa smo bili tudi koncerta ob kulturnem prazniku 1999 v šoli.«

Ste morda kdaj v začetku zaradi napornih vaj pomislili, da ne bi nadaljevali?

»Nikoli nam niti v mislih ni rojevalo, da ne bi nadaljevali.«

Kje vse ste že nastopali?

»V Šentrupertu na vseh mogočih prireditvah, na revijah v Trebnjem, na pevskem taboru v Šentvidu, v Domu starejših občanov v Trebnjem, na Čatežu in na sejmu Alpe Adria v Ljubljani.«

Kaj je bil za vas največji uspeh?

»Na občinski reviji v Trebnjem smo bili že prvo leto med osmimi zbori četrti in to je bila za nas največja spodbuda. Veseli pa smo bili, da smo bili uvrščeni na šentviški tabor, saj ni enostavno peti v takšni množici.«

Kakšna so vaša pričakovanja ob petletnici?

»Želeli bi, da bi s kvaliteto nadaljevali, da bi pridobili še nove

pevce, nič pa ne bi nasprotovali, če bi našo ljubiteljsko dejavnost tudi finančno podprlo poleg Sklada za ljubiteljsko dejavnost in krajevne skupnosti še več ljudi, že zdaj pa hvala tistim, ki so nam doslej priskočili na pomoč!«

Od kod ste pevci ob jubilejnim koncertu?

»Največ pevcev je iz krajevne skupnosti Šentrupert – 12, štirje so iz Mokronoga in dva z Mirne. Pevci so se v teh letih tudi nekoliko menjavali, vendar ne zaradi kakšnih osebnih zamer, pač pa zaradi obveznosti ali boleznih posameznikov. Tako smo ob jubilejnim koncertu naslednji pevci:

Jure Bizjak, Jože Brate, Bojan Brcar, Jože Brcar, Marjan Brcar, Milan Brcar, Ivan Gorenc, Primož Jaki, Alojz Jarc, Pavel Jevnikar, Tone Kotar, Nace Kraševce, Ivan Lovše, Franc Medved, Adi Polak, Janez Škrinar, Ivan Vovk, Tone Zidar.

Seveda pa sodi zraven še naš zborovodja Venčeslav Zadravec!«

Iskrene čestitke – tudi v imenu bralcev našega glasila – in srečno desetletnici naproti!

Jože Zupan

BOGATO POLETJE V ŠENTRUPERTU JE ZA NAMI

Poletje se je prevesilo v jesen in zaključili smo tudi prireditve pod skupnim naslovom Poletje v Šentrupertu.

Organizacijske moči smo združevali KS Šentrupert, Kulturno društvo Šentrupert in Turistično društvo Šentrupert.

V letošnjem poletju smo v okviru programa Imago Sloveniae - Podoba Slovenije izpeljali tri kvalitetne kulturne prireditve, na katerih je obisk presegel pričakovanja.

Obiskovalcev nismo natančno šteli, vendar smo po številu zasadenih stolov, prodanih vstopnicah in oceni »na oko« lahko ugotovili, da je bilo na prvi prireditvi **New Swing Quartet** vsaj 500 obiskovalcev.

Na drugi, največji prireditvi v letošnjem poletju - **Zbor Donskih Kozakov** - je bilo po ocenah več kot 900 gledalcev, na tretji prireditvi - monokomediji z igralko Polono Vetrh **Shirley Valentine** - pa vsaj 200 obiskovalcev.

Razlogov za tako dober obisk je kar nekaj. Prvi je vsekakor pridih tradicionalnosti, saj so prireditve pod imenom Poletje v Šentrupertu potekale že tretjič zapored in pridobili smo veliko zvestih obisko-valcev, ti pa s sabo vedno pripeljejo kakšnega prijatelja.

Drugi ključni dejavnik je nedvomno kvaliteta prireditev, saj gre za mednarodno priznane izvajalce v vseh treh primerih. Nenazadnje pa je verjetno močna promocija privabila mnogo obiskovalcev iz bližnje in daljne okolice.

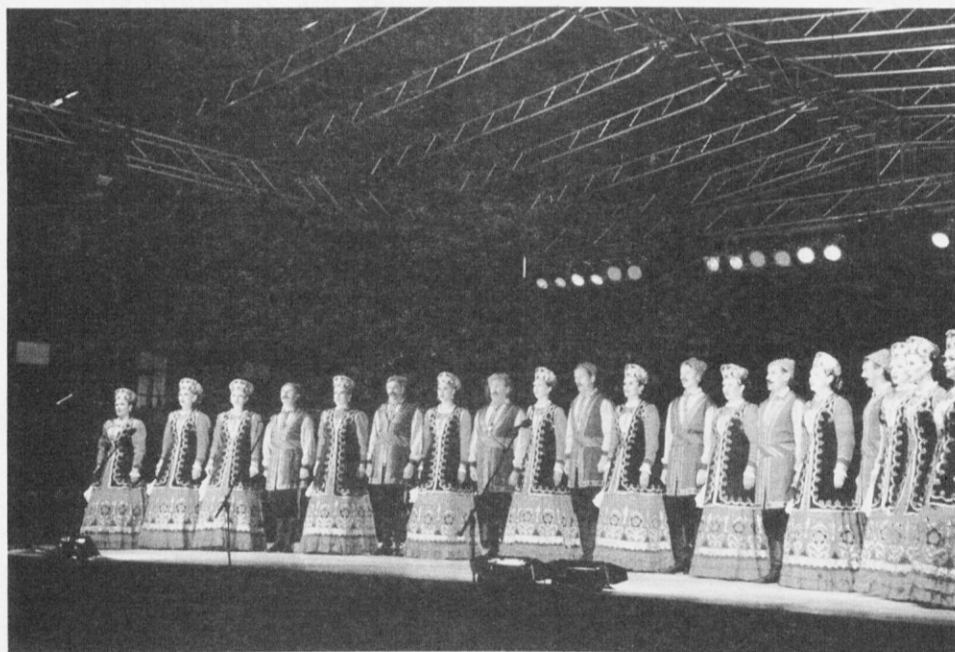
Prireditvam v prid pa je bila prav gotovo tudi anketa, s katero smo izbrali letošnji program, povečalo pa se je tudi število ljudi, ki so bili vključeni v izvajanje programa.

Prvi dogodek se je odvijal na Veseli Gori za gradom. Kakšen mesec pred prireditvijo so šentruperski fantje postavili stalni oder dimenzij 7x8 metrov. Oder bo ostal na lokaciji in je namenjen raznim nastopom - od iger do koncertov.

Nekaj težav smo imeli z dovodom elektrike za potrebe ozvočenja in razsvetljave. Na koncu smo težavo rešili tako, da smo elektriko za ozvočenje pripeljali od sosesa Kurenta, razsvetljava pa se je napajala iz gradu.

New Swing Quartet foto: F. Boršnar

Zbor Donskih Kozakov foto: F. Boršnar

Člani glasbene skupine New Swing Quartet so kot vedno tudi tokrat navdušili. V naši fari je bil to v zadnjih devetih letih drugi nastop. Na koncu smo jim podarili tudi košček naše doline, ujet v knjigo Korenine naše preteklosti. Večer se je nadaljeval v grajski kleti ob odlični ponudbi drobnih dobrot Gostilne Javornik.

Tako nastopajoči kot obiskovalci so bili z večerom izredno zadovoljni, nam organizatorjem pa je uspela prireditev vlila novega zagona in energije, saj je bila pred nami najtežja preizkušnja - Zbor Donskih Kozakov.

Zahteve za drugo prireditev so bile "konkretne": Garderobe za 60 nastopajočih. Oder v velikosti 10 x 12 m in visine 120 cm. Konstrukcija za ozvočenje in razsvetljavo. Potrebe po moči elektrike pa tolikšne, da je bilo potrebno na novo postaviti električno omarico z vsemi potrebnimi priključki.

No, pa to še ni bil največji problem. Tako nastopajoči kot obiskovalci so želeli lepo vreme. Na koncu smo uredili tudi to.

Dokler nismo imeli vseh potrebnih podatkov, smo puščali možnost obeh prireditvenih prostorov - Vesele Gore in Šentruperta.

Zahteve po velikosti odra pa so nas povsem prepričale, da je šentruperski trg najbolj primerna lokacija, saj bi morali obstoječi oder na Veseli Gori dograditi kar za 64 m².

Veliko se nas je že vseskozi bolj nagibalo k prireditvi na trgu, vendar smo morali slediti najugodnejši finančni kalkulaciji. Prek glavnega organizatorja smo uredili najem odra, kar se je izkazalo za najracionalnejšo varianto, saj bi samo nakup potrebnega materiala za tako velik oder, če bi ga postavljali sami, daleč presegel strošek, ki smo ga sicer imeli z najemom.

Prav tako smo po posebej ugodni ceni preko Imaga najeli tudi konstrukcijo s streho, ozvočenje in razsvetljavo. Garderobe smo uredili v prostorih krajevne skupnosti. Kljub velikemu prostoru je ob veliki količini raznih oblek, ki so jih nastopajoči potrebovali za nastop, postalo vse skupaj zelo utesnjeno.

Naredil se je lep večer in ko je sonce že zašlo, se je trg pred cerkvijo začel polniti z obiskovalci z vseh koncev in krajev. Preden je ura na cerkvenem zvoniku devetkrat odbila, je bil trg napolnjen do zadnjega kotička.

Priča smo bili vrhunskemu programu skupine Donskih Kozakov. Gre za profesionalce, ki s svojimi nastopi bogatijo številne svetovne metropole. Vsekakor si lahko štejemo v čast, da je na njihovi poti tudi naš mali "veliki" kraj.

Po končanem programu so bili naši gostje povabljeni v Gostilno Jaklič, kjer so bili deležni obilice odlične hrane in prvovrstnega cvička, ki je tekel tako naglo, da so ga komaj uspeli pravočasno donašati. Kvalitete in količine hrane niso mogli prehvaliti.

Spet uspešno izpeljana prireditev, zadovoljni nastopajoči, zadovoljni obiskovalci - kaj si lahko želimo lepšega.

Le dobre pol ure po prireditvi je bil trg pospravljen, kot da se ni nič dogajalo. V akcijo so namreč stopili naši fantje in stoli in klopi so bili pospravljeni, kot bi trenil. Na zadnji prireditvi na žalost nisem bil osebno prisoten, ker sem bil v tujini. Po pripovedovanju in po fotografijah sodeč, je tudi ta prireditev vrhunsko uspela. V to skoraj nismo dvomili že pred tem, saj je bilo veliko povpraševanje po vstopnicah. Strah nas je bilo le, da ne bo obisk prevelik, saj je prireditveni prostor omejen s kapaciteto kulturnega doma, ki sprejme od 180 do 200 obiskovalcev. Promocijo zadnje

*Polona Vetrih
foto: F. Boršnar*

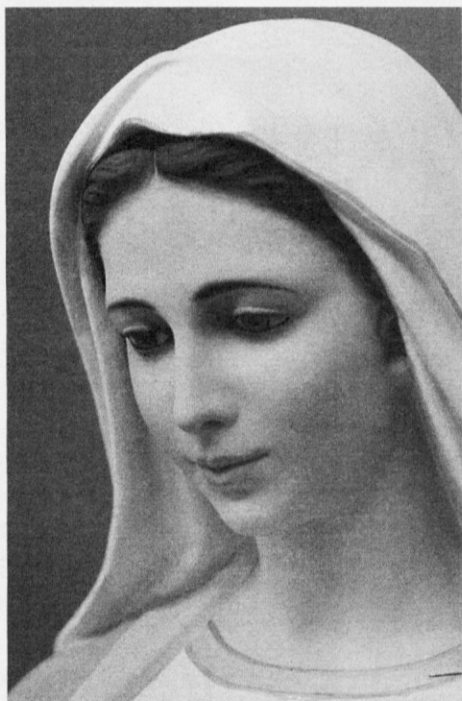
prireditve smo tako omejili le na bližnjo okolico. Vse se je idealno izteklo, saj so bili zapolnjeni prav vsi stoli in v dvorani ni bilo prehude stiske.

Letošnje kulturno poletje v Šentrupertu je dokaz, da si tako krajanje kot obiskovalci želijo podobnih prireditev. Šentrupert je v slovenskem prostoru postal že kar poznan. Prepričan sem, da bomo tudi v naslednjem letu uspeli izbrati kvaliteten program in zopet privabiti tako veliko število obiskovalcev.

Ob tej priložnosti se v imenu Turističnega društva Šentrupert zahvaljujem vsem sponzorjem in vsem dobrim domačinom in ostalim, ki so s svojim nesebičnim delom kakorkoli pomagali pri uresničitvi teh dogodkov.

Rupert Gole, predsednik

ROMANJE V MEDŽUGORJE, KRAJ MNOGIH MILOSTI

13. septembra smo se iz vse Slovenije z dvema avtobusoma odpeljali v Medžugorje; pot je vodila preko Karlovca, nato pa smo nadaljevali mimo Plitvičkih jezer po lepi asfaltni cesti vse do Knina. Cesta je na obeh straneh obdana s kamenjem in z grmovjem. V dolino mesta Knin pripelje cesta z dvema blagima ovinkoma; na levo je enako kamnit in z grmovjem porasel svet, na desni strani pa se do Sinja odpre še nekaj kilometrov lepa dolina z rdečo zemljo, ki je obdelana le ob cesti, vse drugo pa je še vedno v pušči, saj pravijo, da je še veliko minskega polja. Ob posameznih hišah je še več požganih domov ob vsej cesti po Republiki Hrvatski.

V kraju Imotski je začetek Republike Bosne; do tam so bile zadosti le osebne izkaznice, nato pa je bilo potrebno imeti tudi potni list. Kar 17 potnikov je bilo takih, ki tega niso vedeli in le iznajdljivosti vodičke in dobrotnosti vaškega župnika se je bilo zahvaliti, da smo vsaj ostali lahko nadaljevali pot do Medžugorja, ki

je bilo od tam oddaljeno še dobro uro vožnje.

Ko smo prišli tja, smo ostrmeli od presenečenja; pred 15 leti smo sem prišli na izlet s Kmetijsko zadrugo Trebnje; takrat smo videli le cerkev in dve hiši, za zeljnik ograjeno zemljo s tobakom, drugače pa samo skale. Zdaj pa se je bohotilo moderno mesto z asfaltiranimi cestami, po katerih se lahko s treh strani pripelješ v mesto. Je polno raznih trgovinic in hotelov s prenočišči in vse, kar mora imeti mesto.

Okoli cerkve je velika ravnina brez kamna, a s klopmi, zraven je veliko parkirišče, poleg večje cerkve pa je še manjša, v kateri imajo verniki sveto mašo po svoji želji.

Dva velika pokrita prostora sta za tiste, ki jim je medžugorsko sonce prevroče. Tu res cvete verski turizem, saj so v soboto in nedeljo, ko smo se tam zadrževali, brali evangelij v dvajsetih jezikih. To potrjujejo tudi zastave, ki so obešene na drogovih poleg cerkve.

V tem kraju se Marija prikazuje že enaindvajset let, kar še nikjer v zgodovini ni bilo tako dolgo. Vsakega 25. v mesecu tistim, ki jo vidijo, daje nove naloge; vrstijo se čudeži ozdravljenja.

Kar precej točk smo tudi mi obiskali: hriba prikazovanja Crnica in Križevac, Oazo miru, Dom narkomanov, Široko Brdo, Majčino selo in – seveda – prelepo medžugorsko cerkev.

Hrib prikazovanja, ki je nad vasjo Crnica, je postal slaven, ko so njegovi prebivalci – tedaj še otroci – videli Marijo. To je kamnit in porasel hribček nad vasjo, kjer najde ovca med trnjem in grmovjem kaj za pod zob.

Hrib Križevac je visok okoli 500

metrov; na njem so naredili križ že 1931. leta; ves material zanj so morali znositi na hrbtu. To je bilo zaobljubljeno delo. Pri tem križu se vrstijo svete maše, na nedeljo pa so morali iz Medžugorja iti vsi romarji peš, saj so zaradi prevelikega števila romarjev prepovedali ves avtobusni promet. Kraj je oddaljen 7 kilometrov – na Križevcu ne smeš nič puščati, saj so v prvih časih ponoči nabrali cele vreče smeti.

Oaza miru je oddaljena dva kilometra od Medžugorja; tam imajo sestre usmiljenke dom – lesena hiška in cerkvica, sezidana iz samega kamna. Tam je sveto Rešnje telo izpostavljeno 24 ur dnevno. Tudi tam na tisoče ljudi išče pomoč pri Mariji, za obiskovalce pa je odprto le nekaj ur dnevno.

Dom narkomanov je v isti smeri in tako kot sestre so postavili dom v kamen in grmovje. Že pred leti so jim postavili zabojnik. Dom je ustanovila sestra Alvira – tudi Italijanka, kot je don Perino, ki je take domove razširil tudi v Sloveniji. Tam je skupina desetih fantov; ne pustijo jim denarja, pač pa jim pripeljejo jedila in obleko. Tudi naša vodička Maja jim je prinesla; čeprav je že starejša gospa, jo imajo ti fantje kot za mamo. So pretresljive izpovedi fantov; vsak lahko dela, kar zna, obvezna je molitev rožnega venca. Sem lahko pridejo od treh do pet let, če pa posameznik želi, mu je lahko to dom do smrti. Sestra Alvira je po vsem svetu ustanovila preko sto domov; fantje jo častijo, kot da je svetnica. Svoje izdelke prodajajo v trgovini, imajo lepe slikarije in tudi knjige tiskajo v več jezikih.

Široko Brdo je spet dom frančiškanov, kot je bil že nekdaj. Že

pred drugo svetovno vojno so imeli zelo lepo srednjo šolo. Med to vojno so partizani pobili vseh 41 fran-čiškanov. Danes je vodja fran-čiškanov župnik, ki je moral zaradi Marijinih prikazovanj največ prestat, ker je bil takrat v Medžugorju. Med našim obiskom sta bila tam tudi dva avtobusa Madžarov.

Majčino selo je kraj, kjer je bilo zbranih 3500 otrok sirot – zadnja vojna jim je ubila starše. Imajo celo naselje in tudi Slovenija je veliko pripomogla, da imajo to, kar osirotelim otrokom pomeni dom. V hišicah je nastanjenih po deset otrok; če je le mogoče, so tisti, ki so v sorodu, skupaj. Tako bivališče ima dve sestri, ki zastonj delata, tem otrokom pa predstavljata mamo. Sem se bodo lahko vračali, kamor koli bodo šli; tisti, ki ne bodo mogli nikamor, pa bodo tu imeli dom do smrti. Tudi sem je naša vodička pripeljala kar precej reči; pravi, da jih podpira od vsega začetka, denar pa dajo dobri ljudje.

Četrtega dne smo se vračali; sveto mašo smo imeli že ob 6.30, takoj za nami pa so jo imeli Korejci – skoraj sami moški.

Imeli smo imenitno vodičko Majo iz Ljubljane, ki zelo dobro pozna celo Medžugorje; zato je poskrbela, da smo imeli zelo lepe apartmaje in dobro prehrano.

Po samem Medžugorju vzamejo marke, evre, kune in še celo naš tolar, medtem ko v Republiki Hrvaški brez kun ne moreš priti niti na stranišče.

Čeprav je vožnja dolga 10 ur – zraven je treba prišteti še postanke, te Medžugorje bogato nagradi – prepričana sem, da bo tudi tole poročilo koga vzpodbudilo, da se bo priključil romarjem, kadar bo spet takšna priložnost.

Malči Kostevc

Dogajanja v Župniji

ŠENTRUPERSKI ŽUPNIK MIRKO SIMONČIČ POSTAL DEKAN

Spoštovani gospod župnik Mirko Simončič, v Šentrupert ste prišli pred šestimi leti, da bi priskočili na pomoč tedaj že zelo obbolelemu župniku Janezu Vidicu. Vi ste skrbeli zanj, kot to storijo le najboljši sinovi za svoje očete. S tem ste takoj pridobili zaupanje krajanov.

Prepričan sem, da ste šentruperskega župnika Janeza Vidica že prej dobro poznali. Je bila lahka odločitev, da ste prišli v Šentrupert – ali je bilo samo uresničenje želje predpostavljenih?

»Zame je bila odločitev prav lahka, ker sem spoznal, da nekdo rabi mojo pomoč. Šentrupert je blizu mojega rojstnega kraja, zato je bila odločitev še lažja.«

Vaše nadaljevanje poslanstva, ki ga je začel župnik Janez Vidic, ni bilo enostavno. Župnik Vidic je s svojo razgledanostjo kraj bistveno zaznamoval. Ali ste kdaj začutili, da hočete le nadaljevati njegovo delo – morda pa ste želeli uresničiti tudi svoje videnje?

»O župniku Janezu Vidicu sem marsikaj slišal, preden sem ga osebno spoznal. Pri nadaljevanju poslanstva pa je tako kot v družini: Kot sin nadaljuje za očetom, tako vidim, da je vse začeto treba nadaljevati, razumljivo pa je, da moraš dati tudi svoj pečat.«

Šest let je za spreminjanje stvari kratka doba, pa vendar

ste naredili ogromne premike: Cerkev svetega Ruperta nenehno zahteva obnovo; uspelo Vam je obnoviti cerkev na Veseli Gori, za Vami je obnova Križevega pota, pripravljate se na obnovo cerkve na Velikem Cirkniku – in ne nazadnje začetek obnove kapele svetega Križa na pokopališču. Za površnega opazovalca bi to pomenilo, kot da je Vaša edina naloga obnova sakralnih spomenikov. In vendar je še marsikaj drugega. Bi nam hoteli predstaviti svoje delo v teh letih?

Od kod črpate to svojo izjemno energijo? Prav gotovo ni to samo po službeni dolžnosti, pač pa morda tudi želja, da bi bili dostojen naslednik svojega predhodnika?

»Ko se vživljaš v kraj, začutiš prednike, začutiš pomembnost kraja – vsako še tako drobno znamenje ima svoje sporočilo; vsa ta bogata kulturna dediščina v naši fari me nagovarja, prevzame, zato tudi toliko večja želja, da bi za kraj kaj naredil. Seveda pa sam ne bi mogel nič spremeniti, če ne bi imel za seboj krajanov.

Nadaljeval sem pri delu z mladimi, saj vsi vemo, kako je to zelo pomembno, hkrati pa bi mladim morali še več nuditi. Mlade nagovarjam tudi skozi pisne stike. Oratorij je po zaslugi mladih animatorjev postal zbirališče številnih mladih; dosegli so, da je njihov časopis letos lahko zašel v sleherni hišo. Stiki z mladimi animatorji me bogatijo, saj vidim, da je tudi v mladih veliko pripravljenosti, da bi kaj naredili.«

Dekan Mirko Simončič s sodelavci

V kraju si zaslužite spoštovanje zaradi zavzetosti za delo, ki ga opravljate – v Vas ni čutiti, da bi to storili zaradi svoje dolžnosti, pač pa predvsem zaradi človeka v sebi: le-ta pa se zna veseliti z drugimi, hkrati pa je tudi prizadet, kadar se svojci in krajanj poslavljajo od ljubljene osebe. Predvsem pa ste ohranili svojo odprtost do ljudi – imam prav, če rečem, da v ljudeh ne iščete samo verske pripadnosti posameznika, pač pa tudi, koliko je posameznik človek v najbolj žlahtnem pomenu besede? V čem iščete srečo?

«Po svojem predhodniku sem odkril vrednote, ki so tudi moje vrednote: ljubezen do kraja, do kulturne dediščine, trdna vera. Če

ne bi tega imel tudi v sebi, ne bi veliko naredil. Zato si prizadevam, da bi po svojih močeh pripomogel, da bi se bogato sporočilo kraja iz preteklih rodov preneslo tudi na kasnejše rodove.

V odnosu z ljudmi vedno iščem prispodobo: Kar želiš, da bi tebi storili, stori drugim! V človeku je neprecenljiva, neizmerna vrednota, v vsakem človeku je božja podoba, zato spoštujem vse, ki so spoštovanja vredni.»

Veseli nas, da so tudi drugi začutili kvaliteto Vašega življenja in dela ter Vas izbrali za dekana. Je to za Vas priznanje za opravljeno delo – ali pa čutite, da se bo krog Vašega dela še bistveno razširil? Kakšni so Vaši pogledi na bližnjo prihodnost?

»Z najbližjimi duhovniki se na rednih srečanjih zelo dobro razumemo; njihovo zaupanje in zaupanje gospoda nadškofa mi veliko pomeni; čeprav bo seveda tudi več dela, vendar ne čutim to kot obveznost, saj smo si sodelavci prijatelji in bomo v skupnosti z združenimi močmi lahko marsikaj rešili.«

Ali je kdaj nanesel pogovor na to, da bi ponovno skušali združiti meje fare z mejami krajevne skupnosti?

«Nikdar – tiha želja je sicer bila, da bi bile meje krajevne skupnosti tudi meje fare, vendar se bodo meje med posameznimi kraji s prihodom v evropsko skupnost razrahljale. Četudi smo v različnih krajevnih skupnosti, smo verjetno s člani fare bolj povezani kot krajevne skupnosti. Važno je, da si bomo vsak po svoje prizadevali, da nas čas ne bi povozil, pomembno pa je tudi, da bi bila prizadevanja v prihodnosti usmerjena v samostojno občino. Vesel pa sem, da se je že precejšen del ozemlja, ki je nekdaj pripadal različnim občinam, vrnil v našo krajevno skupnost.»

Spoštovani gospod dekan Mirko Simončič, ob prevzemu funkcije iskrene čestitke v imenu krajevne skupnosti Šentrupert!

»Hvala. Še tole: Kaže, da mi je Šentrupert usojen; 24. septembra 1998 sem dobil odločbo, da sem župnik v Šentrupertu; na 24. september goduje sveti Rupert, in tudi letos sem uradno dobil obvestilo, da sem dekan, 24. septembra – na svoj rojstni dan!

Ker je bila nedavno blagoslovitev prenovljenega Križevega pota, bi se hkrati rad zahvalil obema glavnima darovalcema Jožetu Anderliču in Franciju Frelihu in vsem, ki ste kakor koli pripomogli, da smo lahko obnovili Križev pot in ga tako ohranili tudi za naslednje rodove.»

Jože Zupan

BOGATA JESEN

Poletni čas se je odmaknil in poprijeli smo za redno delo. Pa vendar se radi spominjamo lepih trenutkov in zato pokukajmo v poletni Ankaran, kjer smo letovali z otroki in njihovimi starši. Vseh skupaj nas je bilo 50, hladile pa so nas stene in streha ankaranskega župnijskega doma. Poleg rednega kopanja smo se sprehodili po bližnji in malo daljši okolici, nekateri so se popeljali s čolnom, »odprli« ankaransko noč in se - seveda - igrali in veselili.

Prav prijetno je bilo tako zgledno sobivanje različnih generacij, ko smo se srečevali ne le ob jedeh in molitvi, temveč tudi v vseh drugih počitniških radostih. Največja zahvala pa gre nekaterim prizadevnim staršem in gospodinjam, ki so nas založili z vsem potrebnim in nam vsakodnevno pripravljali vse za duševno in telesno krepčanje.

September se je na hitro približal in župnija je spet zaživela v vseh razsežnostih. Poslovili smo se od duhovnika Mirana Sajovica, ki je v preteklih dveh letih pomagal v župniji, opravljal maše, vodil instrukcije in vodil župnijski pevski zbor, zato je bilo slovo za nekatere kar težko. A na njegovo mesto je prišel Štefan Krampač in želimo mu prijetno počutje med nami. Dela tako ne manjka.

Začel se je verouk. Drugošolci se bodo pripravljali na prvo sveto obhajilo,

Veselo poletje ...

7. in 8. razredi pa na birmo. Še posebej smo veseli, ko ugotavljamo, da raste število mlajših, saj se razredi pri verouku povečujejo. To je lahko samo spodbuda ne le za župnijo, temveč za ves kraj.

September pa je tudi čas trgatve in obiranja sadov, ob tem pa zahvaljevanja in praznovanja. Poseben dogodek za šentrupersko faro je bil v nedeljo, 15. septembra, ko smo gostili praznovanje nedelje slovenskih svetniških kandidatov Friderika Barage, Janeza Gnidovca, Antona Vovka in Lojzeta Grozdeta, ki je pokopan na našem pokopališču. Slovesnosti se je udeležilo veliko število romarjev in njihovih duhovnikov iz raznih krajev, prav tako smo domačini pokazali, da smo ponosni na svojo cerkev in dogodke v njej. Slovesno mašo je vodil ljubljanski nadškof Franc Rode ob somaševanju kar štirih škofov in okrog petdeset duhovnikov, kar se v naši fari še ni zgodilo. Po maši je bila še akademija, kjer smo spoznavali lik Lojzeta Grozdeta. Vse dogajanje so lepo sooblikovali tudi župnijski pevski zbor ter skupina Cantamus s svojim petjem, ministranti in drugi sodelavci ter člani gasilskega društva kot redarji.

S tem pa praznovanj se nismo končali.

Tudi zidovi cerkva se obnavljajo in želeti je, da tudi stanje našega duha. Na Velikem Cirkniku smo končali s fasado, na vrsti je zvonik, prav tako pa smo končali z obnovo kapelic KRIŽEVEGA POTA s cerkvico, ki smo ga slovesno blagoslovili na zadnjo nedeljo v septembru. Med nas je prišel novomeški prošt msgr. Jože Lap, veseli smo pozdravili dekana Teološke fakultete dr. A. Slavka Snoja, domačina mag. Marjana Lamovška, vsi pa smo se po slovesni maši zbrali na grajskem dvorišču ob prigrizku in pijači ter ob prijetnih zvokih Godbe sv. Ruperta.

Toliko ljudi KRIŽEV POT še ni videl!

Mirko Simončič

Novomeški prošt se je priljubil tudi med šentruperčani.

Foto Asja - Marjeta Ribič

KRIŽEV POT IN KAPELA ŽALOSTNE MATERE BOŽJE PRI VESELI GORI

V zadnjih letih se je mag. Robert Peskar bogato zapisal v zgodovinski spomin Šentruperta, saj nam je po vodniku Šentrupert na Dolenjskem z veseljem ustregel tudi z novim delčkom naše zgodovine:

Križev pot v prenovljeni podobi foto: R. Gole

Po nedavnem zaključku obnovitvenih del na kapelicah Križevega pota in kapeli Žalostne Matere božje pri Veseli Gori, ki jih je financiral Župnijski urad Šentrupert, je verjetno pravi trenutek, da na kratko opišemo njihovo obnovljeno podobo in se hkrati ozremo tudi v njihovo stavbno - zgodovinsko preteklost. O njej je prvi obširneje pisal profesor Ivan Steklasa v svoji znameniti knjigi Zgodovina župnije Šent Rupert na Dolenjskem iz leta 1913. Nekaj več besed je o kapelicah zapisal še dr. Marko Marin v zborniku Župnija Šentrupert: zgodovinske osnove leta 1993, ki pa ne prinaša novih podatkov. Podobno velja tudi za pričujoči sestavek, saj so zgodovinski podatki posneti po Steklasovi knjigi. Nekaj novih podatkov v zvezi s prvotno podobo kapele se je pokazalo šele z zadnjimi obnovitvenimi deli, zato bomo mogoče na njih posebej pozorni.

Začetki Križevega pota pri Veseli Gori so povezani z gradnjo romarske cerkve sv. Frančiška Ksaverija, ki je tekla med leti 1723 in 1735. Zemljišče zanj je tako kot

za romarsko cerkev daroval Janez baron Langenmantel z gradu Škrljevo. Verjetno so že leta 1730 postavili kapelice in tri križe s Kristusom in obema razbojnikoma, leto kasneje pa še kapelico z božjim grobom. V neki oporoki iz leta 1732 se na tem mestu že omenja Kalvarija, sicer pa so obletnico Križevega pota slavili 6. septembra, ker se je na ta dan leta 1730 na tem mestu prvokrat opravila pobožnost.

Leta 1749 so bila opravljena prva obnovitvena dela, ko so kapelico božjega groba pokrili s škodlami. Vendar so kasneje kapelice slabše vzdrževali, saj je bila romarska pot na Veselo Goro po nalogu cesarja Jožefa II. ukinjena. Leta 1874 so morali kapelice zaradi njihovega slabega stanja skorajda na novo pozidati. Sočasno je njihove niše poslikal slikar Matija Bradaška, ki se je na eni od postaj tudi podpisal. Leta 1879 so se lotili še kapele in jo predelali v današnjo stavbo in jo hkrati tudi opremili. Novi oltar naj bi izviral iz stare župnijske cerkve v Sevnici, angela miru pa s starega baročnega oltarja iz župnijske cerkve v Šentrupertu. Od ostale opreme

velja omeniti še zvonove, od katerih je posebej zanimiv najstarejši iz leta 1514. Kupili naj bi ga pri šentruperski podružnici sv. Duha na Vihru. Zvon z letnico 1514 je v tem primeru pomemben predvsem zaradi tega, ker bi lahko ta letnica označevala zaključek obsežne obnove cerkve na Vihru, se pravi, gradnje novega gotskega prezbiterija in novih, še danes ohranjenih fresk. Ostala dva zvonova sta bila iz let 1722 in 1732.

Kasneje so kapelice, zlasti pa kapelo, večkrat obnavljali, temeljito obnovo pa je doživela šele letos med župnikovanjem g. Miroslava Simončiča. Izvedena je bila sanacija spodnjega dela kapelic in odvodnjavanje, na novo je bila prekrita streha, fasada kapele in izpeljava meteorne vode, z izjemo oltarja pa je bila temeljito obnovljena tudi notranjščina. Posebno zanimiv je vzhodni del kapele, to sta dva prostora za oltarjem, kjer so odprli zazidan prehod. Tako se po obnovitvenih delih kapela kaže bolj ali manj v tisti podobi, kakršno je dobila z gradbenimi deli leta 1879.

Stavbo zaznamuje pravokotno obokana ladja s prehodoma v dva prostora na vzhodni strani, povezana s preходом in z okencem. Severni prostor je obokan z nizkim banjastim obokom, služi pa kot božji grob. Ta prostor z božjim grobom bi utegnil biti celo ostanek prvotne baročne kapele. Ob procesijah je prehod služil kot izhod v ladjo skozi južni neobokani prostor, iz katerega je mogoče priti v strešni zvonik. Kapela s kapelicami Križevega pota in tremi baročnimi križi danes predstavlja izrazit ambientalni spomenik, ki ima poleg vsebinskih vrednot tudi izrazit vedutni pomen.

Robert Peskar

Kulturni utrip

*Godba sv. Ruperta v prazničnih oblačilih
foto Asja - M. Ribič*

PRVI KONCERT GODBE SV. RUPERTA - V NOVIH UNIFORMAH

Po nastopu v okviru Trebanjskega koša so bili naši godbeniki dejavni tudi v poletnih mesecih: nastopili so v Tržišču na srečanju oldtimerjev, v Budni vasi na gasilski proslavi, na Mirni so popestrili tekmovanje v moto-krosu, v Trebnje pa so jih ponovno povabili ob otvoritvi prvenstva v badmintonu.

Vrhunec njihovih nastopov je bil njihov prvi koncert, ki je v nedeljo, 29. septembra 2002, spremljal blagoslovitev prenovljenega Križevega pota. Godbeniki so zaigrali na treh prizoriščih - najprej ob cerkvi na Križevem potu, nato v cerkvi na Veseli Gori, kjer je potekala slovesna maša, nazadnje pa so s koncertom popestrili še druženje za gradom na Veseli Gori. Tokrat so prvič zaigrali v novih uniformah. Rdeče - zelene obleke in črni klobuki s širokimi kraji so,

kot nam je povedal gospod Jože Anderlič, dobrotnik Godbe sv. Ruperta, posnetek oblačil, ki so jih nosili Dolenjci v 17. in 18. stoletju. Ob prvem koncertu godbe v novih uniformah je njen dirigent Boštjan Dimnik dobil lento z napisom Godba sv. Ruperta ter dirigentsko palico, oboje darilo gospoda Jožeta Anderliča, godbeniki pa so svojemu pokrovitelju podarili sliko. V zadnjih mesecih so godbeniki izjemno napredovali, zato je gospod Anderlič tudi že napovedal snemanje zgoščenke za leto 2004, hkrati pa godba dobiva ponudbe za koncerte v naslednjem letu. Ponovno bomo v Šentrupertu slišali Godbo sv. Ruperta tretji vikend v oktobru - ob prenovljeni fasadi kulturnega doma, pripravljajo pa tudi pester program za novoletni

koncert v decembru.

Ob koncertu na Veseli Gori se je predsednik Kulturnega društva v Šentrupertu gospod Peter Kurent posebej zahvalil tudi Glasbeni šoli v Trebnjem, saj brez njene pomoči godbeniki ne bi mogli igrati v tako številčni in kvalitetni zasedbi. Godba sv. Ruperta pa še vedno vabi nove člane, ki bi si želeli igrati klarinet, saksofon, pozavno, bariton ali trobento, da se vključite v program izobraževanja, ki ga učitelji glasbene šole izvajajo v okviru godbe; spomladi, v času sprejemnih izpitov, pa se lahko vpišete v Glasbeno šolo Trebnje, ki bo pod vodstvom ravnateljice prof. Tatjane Mihelčič - Gregorčič skrbno omogočila pridobitev znanj in izkušenj, potrebnih za igranje v godbi.

Damjana Zupan

ŽLAHTNI KRUH UPANJA

Bralno društvo za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje je v septembru, ob dnevu zlatih knjig, predstavilo tretji natis dela pisateljice dr. Kristine Brenkove KRUH UPANJA. Zdaj se je že četrtrič zgodilo, da je bilo delo pisateljice dr. Kristine Brenkove, natisnjeno v založbi Karantanija, najprej predstavljeno v Šentrupertu.

Malokdaj se zgodi, da je delo večkrat izdano, saj je slovenski knjižni trg tako majhen. Vendar je vsaka izdaja dela pisateljice Kristine Brenkove nekaj posebnega, saj je vsaka naslednja izdaja obsežnejša od prejšnje.

Pisateljica je v delu KRUH UPANJA zbrala spomine na čas, ko je kot Prežihova kurirka preživljala najtežje obdobje svojega življenja. Delo je dragoceno tudi zaradi močne vere v preživetje, da se lahko še danes hranimo s kruhom upanja. Hkrati pa nam je odstirala Prežihovega Voranca ne le kot človeka, ki je želel spreminjati svet, pač pa tudi kot pisatelja, ki je bil z vsem srcem navezan na domačo zemljo.

Čar predstavitvi – to sta opravila slavista Janja Jerovšek in Jože Zupan, ki se je tokrat podpisal tudi kot urednik tega natisa – pa je prav gotovo dala pisateljica sama; s tolikšno svežino duha je nizala prigode in spoznanja, da ji nihče ne bi presodil, da je tik pred 91. rojstnim dnem. Pisateljica sebe zelo rada daje v ozadje, z veseljem pa je povedala, da je pripomogla, da je Prežihov Voranc napisal Solzice, ki so poleg Samorastnikov najbolj živo Vorančevo delo, hkrati pa biser mladinske književnosti. Zasluga pisateljice Kristine Brenkove je tudi v tem, da je med Vorančevimi deli v potopisu Gosposvetsko polje odkrila besedilo, ki je primerno za mlade bralce; to je zgodba Čez goro k očetu – tudi ta zgodba bo še letos doživela četrtri natis.

Poslušalci, ki so prišli iz različnih krajev Dolenjske, pa so bili nagrajeni še z glasbenim vložkom – pianistka Damjana Zupan je srečanje oplešala s klaviirskima skladbama Schuberta in Chopina.

Vrednost takšnih srečanj pa je tudi v druženju med ljudmi, počasi postaja srečanje znancev, ki

Nasmeh pisateljice v 91. letu življenja

jih je povezala ljubezen do knjige.

Včasih pa je kar grenka kaplja, ker več ljudi pride od drugod kot pa iz Šentruperta.

Nam morajo drugi povedati, da se tudi v Šentrupertu na kulturnem področju kaj dogaja?!

Jože Zupan

SREČANJE STAREJŠIH PISATELJEV V ŠENTRUPERTU

Na šoli dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu je letos že drugič potekalo medobmočno srečanje pisateljev seniorjev, kot pravimo takim, ki večkrat šele v zrelih letih življenja začutijo potrebo, da svoje misli in čustva oblikujejo z besedo. Srečanje je bilo v organizaciji Sklada za ljubiteljsko dejavnost v Občini Trebnje skrbno pripravljeno – največ zaslug ima prav gotovo vodja pogovora – prof. Ivan Gregorčič, ki mu je uspelo predstaviti vseh 38 udeležencev, hkrati pa je skozi dela za vsakogar našel spodbudno besedo.

Na mentorjev predlog objavljamo prispevek Šentrupečana **Matije Brezovarja**:

ZMAVČEV FONZI

Bil je moj sosed. Stanoval je v precej veliki hiši, kriti s slamo. Slama je bila od sonca, prahu in vetra prav črna. Na njej sta rasla mah in natresk. Njihova hiša – stanoval je pri stricu – je stala nasproti stare šole, ki so jo partizani 1943. leta požgali, da se v njej ne bi naselili okupatorji. Med šolo in Fonzijevim domovanjem je bila blatna vaška pot in trikotnik zelene trave.

Zmavčev smo Fonziju dejali le po domače, sicer je nosil italijansko ime Vidali. Ime je staknil nekje v Trstu, od koder ga je prinesla mati, ko je tam služila. Fonzi je bil nezakonski otrok. O njem se je širil glas, da je zelo neumen, pa je bil le nekoliko duševno počasen, tako da je menda končal le prvi razred. Imel je že dvajset let, pa je namesto brade nosil le nekaj svedrastih kocin. Fonzi je imel rjave oči, ki so jezno zabliskale in celo belo je pogledal, kadar ga je kdo vprašal, kdaj se bo ženil. Takrat si moral paziti, da nisi dobil v glavo kakšnega kamna ali krepelca. Drugače je bil Fonzi miren in nič nevaren fant.

Domá so ga v črni kuhinji s težavo naučili zakuriti peč, speči jajce na oko, skuhati krompir v oblicah in zaroštan močnik. Čeprav je bil na to svoje znanje ponosen, ni maral, da bi ga tuji ljudje pri delu opazovali; samo jaz sem lahko gledal, kako kuha.

Skozi šolsko okno kuhinje sem zagledal, da je Fonzi stopil na prag. Naglo sem skočil iz kuhinje skozi vežo do težkih šolskih vrat in jih odprl.

»Kam pa kam, Fonzi?« sem ga vprašal.

»V drvarnico grem po drva in trske,« je dejal. »Skuhati moram kaj.«

»Lahko pridem k tebi?« sem ga vprašal.

»Le pridi, Matic!« mi je rekel in že je stekel v drvarnico, ki je stala tik hleva.

Vrnil se je z naročjem drv in trsk. Povabil me je v hišo. Skozi temno vežo sva stopila v mračno črno kuhinjo, v kateri je dišalo po včerajšnjem dimu in mokrih sajah. Svetloba je prihajala skozi malo okno, prepredeno s staro pajčevino. Fonzi je odložil drva in trske v istje pred pečjo, vzel tri oblance izpred peči in jih položil pred železno stojalo. Nato je s smrekove trske odlomil pet trščic in jih prislonil na oblance. Vzel je žveplenke in oblance vžgal. Ko so zagorele tudi trščice, je položil na ogenj tri večje trske in dvoje drobnih polen. Malo se je sicer kadilo, a ogenj je gorel. Fonzi je nato v lončeno skledo ubil dvoje jajc in vanju z vilicami vmešal moke. Moko je vmešaval toliko časa, da so v skledi nastali jajčni drobljenci, veliki kot ocvirki. Fonzi je nato v železni lonec nalil vode, naložil na ogenj in lonec pristavil k ognju. Voda se je začela greti, dokler ni zavrela. Z burklami je lonec z vrelo vodo postavil na istje in v lonec z vilicami vmešal jajčne drobljence, ki jih je solil, in z burklami postavil lonec spet v bližino ognja, da je močnik lahko do kraja skuhal. V železno ponev je Fonzi dal veliko žlico masti, jo raztopil ter iz ponve prelil v močnik. Mast je zacvrčala in lepo zadišala. V vaškem zvoniku je odbilo dvanajst in močnik je bil skuhan. Med kuhanjem je Fonzi ves čas molčal. Le ko je opravljal

resnejše delo, je pokazal konec jezika in ga iz levega kraja ustnic prestavil v desni konec.

»Boš jedel?« me je nato vprašal.

»Le ti jej, saj si potreben,« sem dejal in se Fonziju zahvalil za ponujeno jed.

Fonzi je žalostno končal svojo življenjsko pot.

V začetku oktobra 1943, ko je Italija že kapitulirala, so nekega dne k nam prišli Nemci. Ker so mislili, da se v naši vasi nahajajo partizani, so prileteli nad vas z dvema avionoma, ki smo mu rekli štokrlja. Tedaj so Šentrupert bombardirali. Zažigalne bombe so vrgli na Jakličevo gostilno in na Grjakov pod in hlev. Gorelo je kot za stavo, nihče si ni upal gasiti. Po bombardiranju je v vas vdrla nemška pešadija. Prišli so s krmeljske strani. Kot nori so streljali s puškami, puško-mitraljezi in z brzostrelkami. Prodirali so proti Placu. Fonzi je bil tedaj tam nekje v bližini. Tekel se je skrit v cerkev.

»V spovednici me ne bodo našli,« si je mislil in se skril v srednji del spovednice, kjer sedi duhovnik. Ravno tedaj, ko je z zeleno zaveso zastrl okno spovednice, je v cerkev pritekel nemški podčastnik in videl, da se zavesica maje. Proti spovednici je nameril svojo brzostrelko in sprožil kratek rafal, misleč, da se tam skriva partizan. Fonzi je v silni bolečini – zadet je bil v želodec in trebuh – zgrabil za zaveso, jo strgal in z njo v roki zdrsnil na tla. Stari cerkovnik je potem izvlekel ranjenca v žagrad in skočil po zdravnika. Ta mu je dal injekcijo proti bolečinam, da se je brez trpljenja poslovil od sveta, ki mu ni bil ravno plemenit tovariš.

Matija Brezovar

Šolski utrip

STARŠI IN ŠOLA — NENEHNO SODELOVANJE

Dober mesec dni šolskega dela je že za nami.

Šola je nikoli dokončana tema. Vsi smo jo doživljali ali jo še doživljamo. Je množica prijetnih trenutkov, pa tudi razočaranj, je pot v življenje, prepotrebna za naš obstoj in napredek. Želimo jo narediti čim boljše ...

V šolskem letu, ki je zdaj že v teku, si bomo prizadevali, da bomo po učnih rezultatih in po rezultatih na tekmovanjih prav tako uspešni, kot smo bili do sedaj.

Prizadevamo si, da bi bila šola prostor srečevanja različnih idej in s tem prostor učenja, razvoja in sodelovanja učencev, učiteljev in staršev. Želimo si, da bi v njej učenci pridobivali trajno in uporabno znanje, da bi se naučili učiti se in se usposobili za kakovostno, odgovorno življenje in sodelovanje z drugimi. Spodbujamo jih pri iskanju življenjskih vrednot, razvijanju aktivnosti, samostojnosti in veselja do učenja.

Zlasti za otroke, ki prvič stopajo v šolo, je šola pomembna prelomnica na poti k odraščanju. Otroci se morajo podrežati skupnim pravilom, se prilagajati različnim situacijam v novem okolju in dokazovati svoje znanje in sposobnosti. Pomembno je, da smo jim pri tem v oporo starši, učitelji in vsi, ki vplivajo na razvoj in oblikovanje otrokove osebnosti.

Učitelji otroke učimo in pri tem vzgajamo, starši pa otroke vzgajajo, učijo in pomagajo učiteljem pri oblikovanju učnih navad, ki so za otrokov napredek velikega pomena. Nobena šola, še tako idealna, ne more prevzeti ali nadomestiti vloge staršev, ki naj

bi otrokom nudili ljubezen, varnost in sprejetost. Družina, vrstniki, učitelji ter širše okolje, v katerem otroci odraščajo, so tisti zunanji dejavniki, ki vplivajo na uspešnost otrokovega dela in učenja. Poleg teh so zelo pomembni notranji dejavniki, med katerimi so najpomembnejše otrokove sposobnosti, sledi pa motivacija. Brez motivacije ne bi bilo učenja in dela. Učne navade pa so pri tem najpomembnejša pot za doseganje zastavljenega učnega cilja. Prav pri učnih navadah starši lahko največ pomagajo otroku s pozitivnim odnosom do učenja in do šole. Zelo je pomembno, da starši in učitelji spodbujamo otroka, ga pohvalimo za trud. Starši naj pokažejo resnično zanimanje za otrokovo učenje in zahtevajo od njega le toliko, kolikor otrok zmore. Tega seveda ni lahko ugotoviti. Starši naj bi otroka navajali na samostojnost pri učenju in delu in na prevzemanje odgovornosti zase in za svoje delo. To je dolgotrajna pot in je treba vztrajati dlje časa. Čim manj je treba vzgajati z ukazi, s prepovedjo, kaznijo in z očitki, bolj darežljivi moramo biti s pohvalo, spodbujanjem in z opogumljanjem. S tem, ko otroku prisluhnemo, gradimo vezi.

Če pa si ne vzamemo časa, so lahko zamujeni trenutki za vedno izgubljeni in jih morda ne bomo mogli več nadomestiti.

Starši in učitelji imamo skupni cilj: čim bolje spoznati otroka, ga učiti in vzgajati. Zato je zelo pomembno dobro sodelovanje med starši in učitelji, saj bo le to prineslo uspeh.

V novem šolskem letu želim prav dobrega sodelovanja in medsebojnega zaupanja ter uspehov!

Polona Rugelj, ravnateljica

ŽIVLJENJSKI PRAZNIK UČITELJICE ROZE PUNTAR

Ko sem v septembru 1960 prvič prišel na obisk v šolo v Šentrupertu, sta bila med pedagoškim kolektivom dva sošolca: ravnatelj Bojan Brezovar in Roza Gregorčič Puntar, učiteljica prvega razreda; le-ta se je tistega leta vrnila v rojstni kraj Šentrupert. Pred vhom sem srečal učiteljico Rozo Puntar, ki je prav tedaj končala popoldanski pouk, nato pa hitela domov, da bi pospravila nekaj krompirja. Še preden sem redno začel poučevati, sem zvedel, da je učiteljica Roza Puntar nekaj časa poučevala tudi na Osnovni šoli Blanca skupaj z mojo sestrnico. Prav to mi je učiteljico Rozo tako približalo, da se mi je zdelo, kot da se že dolgo poznavata.

Ostali so lepi spomini na šolska leta z učiteljico Rozo Puntar. Zavedala se je, da se svet osvaja

le z natančnostjo; sama je bila s svojo doslednostjo vzor. Kdaj je tudi povzdignila glas – a samo zato, da bi slehernega učenca pripravila do dela. Dosegala je lepe rezultate; s tistimi, ki jim ni najbolje šlo, je po pouku individualno delala. Takrat ni gledala na to, koliko je ura: važno je bilo le to, da je učenec toliko pridobil, da bo lahko naslednjega dne sledil pouku.

Takšna skrbna je ostala vsa leta službovanja: redna, dosledna, materinska, četudi stroga.

Tista leta skupnega poučevanja so se tako zasidrila v spomin, da smo se vseskozi srečevali – če ne drugače, pa vsaj ob pomembnejših šolskih in osebnih praznikih.

Učiteljica Roza je vseskozi ohranila vedrino duha; kadar je mogla, je pomagala drugim; življenjsko fakulteto pa je naredila ob vnukih; potrdila je, da se z vztrajnostjo, s trdno voljo da marsikaj doseči. To njeni najbližji znajo ceniti in ji hvaležnost v obilni meri vračajo.

Leto 2002 se ujema z letom 1922; spomladi bi ravnatelj Bojan Brezovar praznoval 80-letnico rojstva – a bo kmalu minilo že 12 let, odkar je odšel.

Čez nekaj dni – 11. oktobra – pa bo dočakala 80-letnico rojstva njegova sošolka in naša učiteljica Roza Puntar.

Spoštovana učiteljica Roza Puntar, v imenu nekdanjih kolegov iskrene čestitke ob osebnem prazniku! Čestitkam pa se pridružuje dolga vrsta vseh tistih, ki ste jim s svojim zavzetim delom pripomogli v svet znanja in učenosti. Radi se Vas spominjamo!

Jože Zupan

ZEMLJA – TUDI ZA PRIHODNJE RODOVE

Zemlja je prehranila nešteto rodov, mnogim je bila kljub napornemu delu vir sreče.

Kako pa je danes?

Člani literarnega krožka pod mentorstvom Janje Jerovšek so razmišljanja o zemlji takole strnili:

Noč je prekrila zemljo. Naši hiši se je bližal brezdomec, ki je pri babici večkrat dobil kos kruha, lonček mleka in našel prijazno besedo. Danes sta se z babico pogovarjala o mladosti. Z veseljem sem ju poslušala in sledila zanimivemu klepetu in se tako naučila, kaj vse lahko pomeni ZEMLJA. Brezdomec je najprej potožil, da se mu ni še nič dobrega zgodilo, odkar ZEMLJO TLAČI, saj njegova mati že vrsto let počiva v HLADNI ZEMLJI. Njegov oče pa je veliko časa preživel POD ZEMLJO, saj je bil rudar. Brat Janez je za starši podedoval POL ZEMLJE in si tako ustvaril pravi RAJ NA ZEMLJI. Vendar mu vse to ni bilo dovolj in je zapustil DOMAČO ZEMLJO ter vsem sorodnikom povzročil PEKEL NA ZEMLJI. Najmlajši brat je zato klel, da se je vsa ZEMLJA TRESLA. Vsi so se mu začeli ogibati in nekega dne je izginil, kot bi ga ZEMLJA POŽRLA. Njegova domačija je tako zginila Z OBLIČJA ZEMLJE. Tudi babica je povedala, da ni imela RAJA NA ZEMLJI, a vseeno je ostala zvesta ZEMLJI.

Tjaša Brezar, 6. razred

ZEMLJA je nekaj lepega. Človek se jo je naučil izkoriščati že v pradavnini. Vanjo je vsejal semena ali zasadil sadike in celo leto

obdeloval. Tako si je priskrbel hrano. Kasneje jo je začel gnojiti, da bi več pridelal. Obdeloval je polja, njive, travnike, vinograde ... Brez zemlje ne bi bilo rastlin, ne hrane in ne ljudi. Zemlja je nekakšna preproga na našem planetu. Na svoj način nas ščiti pred vročo Zemljino vsebino. Je kot mati, ki varuje in skrbi za otroka. Če ljubezni ne bomo vračali, zemljo lahko izgubimo.

Anže Mikec, 6. razred

Ko berem knjigo, velikokrat razmišljam o likih; ko jih tako spoznavam, se spomnim pregovorov: NI VREDEN, DA GA ZEMLJA NOSI. To pomeni, da je ničvreden. Nekaterim likom bi se podala misel: TRDNO STOJI NA ZEMLJI. To pomeni, da je stvaren. NAREDITI KOMU PEKEL NA ZEMLJI. Ob tej primeri se spomnim na vojne. KOT BI SE V ZEMLJO VDRL – to me spominja na skrivnosti. SPRAVITI KOGA POD ZEMLJO – to pomeni ubiti koga, lahko pa pomeni tudi pokopati koga. Nekateri preveč sanjarijo – njim bi se prilegel pregovor STOPITI Z OBLAKOV NA ZEMLJO. IMETI RAJ NA ZEMLJI – ta pregovor pomeni dobro, srečno živeti. Ta pregovor meni ustreza. Nekateri teroristi se trudijo uničiti kaj, IZRAVNATI Z ZEMLJO. PODEDOVAL JE POL ZEMLJE se ne misli dobesedno, ampak samo pol posestva. So številni pregovori o lastnostih ljudi. ZEMLJA je prisposoba za to.

Anže Mikec, 6. razred

Prenekateri človek se ne zaveda, kako dragocena je ZEMLJA. Večini je samoumevno, da se po njej giblje in jo obdeluje. Seveda: tu je MOJA ZEMLJA, tam je SOSEDOVA. Obnašamo se, kot da bi bili lastniki in mislimo, da z njo lahko počnemo, kar želimo. Ne pomislimo, da bo ZEMLJI vsega dovolj in se bo uprla s tolikšno silo, ki je ljudje ne zmoremo premagati. Do takrat pa jo bomo še naprej onesnaževali in se do nje obnašali kot z izmečkom.

Zaradi nas trpijo tudi druga živa bitja – živali in rastline. Rastline uničujejo strupeni plini, ki jih vsak dan spuščamo v ozračje. Zaradi teh plinov tudi veliko ljudi zboli za različnimi boleznimi. Živali pa tudi niso krive, a smo ljudje tako nespametni, da uničujemo naš modri planet. Onesnažujemo ga že tako močno, da že v mnogih deželah primanjkuje pitne vode. Zemljo izrabljamo in ji krademo njene naravne dobrine, ki jih bo ob takem obnašanju kaj kmalu zmanjkalo. Ljudje gradimo čedalje več mest, kjer je samo beton, brez zelenja in zemlje. Zato meščani radi odhajajo na podeželje, kjer uživajo na svežem zraku. Vprašajmo se, kaj se bo zgodilo, ko bo tudi podeželje onesnaženo. Kje je odgovor?! Ljudje se bomo utopili v lastnih smeteh. Ne pozabimo, kaj nam je dala naša draga ZEMLJA. Za tiste ničvredneže, ki se tega ne zavedajo, pa pogovor: NI VREDEN, DA GA ZEMLJA NOSI!

Nina Bartolj, 7. razred

ZEMLJA V PREGOVORIH

Zemlja nam veliko pomeni. Seveda, saj živimo od njenih sadov, na njej smo se rodili. Meni pa ob besedi ZEMLJA pridejo na

misel tudi pregovori, povezani z njo.

Velikokrat slišim rek STOPITI Z OBLAKOV NA ZEMLJO, iz sanj stopiti v stvarnost. To je potrebno, pa čeprav je v sanjskem svetu vse tako lepo urejeno, se je vendarle treba spopasti z resničnim svetom, in naj bo še tako črn. Če se s problemi pravi čas ne spopadeš, se začnejo kopičiti in na koncu je pred tabo gora problemov. Res, najbolje je STATI TRDNO NA ZEMLJI.

Še en pogovor se mi je vtisnil v spomin: SPRAVITI KOGA POD ZEMLJO – komu povzročiti smrt. Ta pogovor večkrat slišim. Čeprav je ubiti nekoga smrtno resno, ima vendarle ta misel tudi nekoliko humoren prizvok. Najbrž ga zato zagotovo ne uporabljamo na pogrebih. Tam je kot nalašč besedna zveza POČIVATI V HLADNI ZEMLJI. Spet nekaj v zvezi z ZEMLJO.

Seveda je pogovor in rekov o zemlji še več, jaz pa sem omenila le tiste, ki sem si jih najbolj zapomnila.

Aleksandra Rataj, 8. razred

Dedek mi je pripovedoval, kako so v njegovi mladosti obdelovali zemljo. Vsa dela so ročno opravljali. Malokatera kmetija je imela vola ali konja. Na njivo ali travnik so odhajali že zgodaj zjutraj, preden se je začelo daniti. Moj dedek se je še kot fantič rad pridružil koscem, ki so v zgodnjih jutranjih urah s kosami na ramenih odpravili na travnik. Vsako ped zemlje so skrbno in z ljubeznijo obdelali.

Dedek še danes tako ravna.

Bomo tudi mi?

Nives Gruden, 7. razred

ZEMLJA

Najprej je bila le gmota in prah,
sedaj pa živijo na njej ljudje,
ki ne cenijo niti samega sebe.

Grdo ravnamo z našo zemljo,
čeprav dobro vemo,
da čez leta nas nikjer več ne bo.
Nikoli ne pomislimo,
kako se nam zemlja maščevala bo.

Sram nas je lahko!
Bolje bi bilo,
če bi se vdrl v zemljo to!

Nina Dizdarević, 8. razred

ZEMLJA — NAŠA MATI

Spremljaš vsak moj korak,
gledaš me
s svojimi velikimi modrimi očmi.
Ničesar ne storiš.

Pospešim korak,
tvoja ovijalka me zadrži,
priviješ me k sebi.

Ustvarila si nas.
Dala si nam prostor, da zaživimo.
Neguješ, karaš,
pa vendar nas varuješ.

Pustiš, da te uničujemo?
Zakaj samo strmiš?
Zakaj ne rečeš:
Dovolj ste me mučili!?

Ničesar ne storiš.
Upaš, da se spremenimo.

Tamara Vavtar, 8. razred

POT ŽIVLJENJA

Stopam po listju, ki šelesti.
Stopam po travi, ki zaihti.
Stopam mimo cvetja, ko zavalovi.
Stopam po poti
pa metulj mirno prileti.
Ko stopam po polju,
mi hrošč zabrenči.

Stopam po poti življenja.
Listje, trava, cvetje, metulj, hrošč ...
Spremljajo me moji prijatelji.

Narava, razum in jaz.
Vse to se zdi tako preprosto,
pa vendar je vse zapleteno.

Stopam po poti življenja.
Zagledam utrip nove zvezde,
zagledam novo bitje,
ki ga je zemlja ustvarila.

Tamara Vavtar, 8. razred

Nasveti

EKOLOŠKO PRIDELOVANJE HRANE

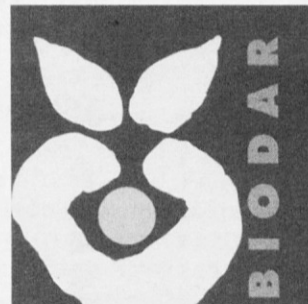
V zadnjih letih se vse več govori o t.i. biokmetijskih pridelkih, biokmetijah in biovrtnarjenju (o ekološkem pridelovanju hrane). Pomeni, da se zavedamo škodljivosti zdravju in naravi, ki jo povzročajo razna umetna gnojila, škropiva in drugi dodatki v kmetijstvu. Ponovno se vračamo k naravnejšemu življenju in naravnejšemu pridelovanju hrane. Posebno manjši vrtnarji hočemo, da bi bili naši vrtovi »bio« in na naših posevkih ne škropimo in ne dodajamo umetnih gnojil. A kaj, ko nam uši uničijo polovico pridelka, ostalo pa rja in vsemogoči drugi škodljivci in bolezni. Tako se razširja mnenje, da če danes ne škropimo, nimamo pridelka.

Kaj je pravzaprav ekološko vrtnarjenje in kakšen pridelek lahko pričakujemo na ta način, sem povprašala univ.dipl.inž. **Cvetko Barborič**, ki poučuje predmet poljedelstvo na Kmetijski šoli Grm Novo mesto, in ima tudi sama doma ekološko kmetijo.

Gospa Barboričeva nam je povedala, da je pri nas ekološko pridelovanje hrane uzakonjeno od leta 2000. Ta način se je k nam razširil predvsem iz sosednje Avstrije in Švice. To je način kmetovanja in vrtnarjenja brez hitro topnih mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev, ki niso biološkega izvora in so okolju škodljiva.

Če pridelujemo hrano za lastno uporabo, je dobro, da se odločimo za ekološki način pridelave. Po več letih, ko ne uporabljamo strupenih snovi (ker z njimi ne uničimo samo škodljivih organizmov, ampak tudi koristne organizme), dobijo bolezni in škodljivci svoje naravne sovražnike. Pojavi se npr. večje število pikapolonic in drugih žuželk, ki uničujejo uši, hrošči, ki uničujejo plevela, ...

Pri ekološki pridelavi vrtnin je zelo pomembno, da vzgajamo semenske posevke na svojem vrtu ali pa jih kupimo na ekoloških kmetijah. Te sorte vrtnin so običajno bolj odporne na bolezni in škodljivce ter so bolj prilagojene našemu okolju. Ekološke kmetije imajo slovensko znamko za svoje izdelke, imenovano »biodar«. Vse kmetije s to znamko so vključene v kontrolo, ki jo izvaja Kmetijski zavod Maribor. V Sloveniji je takih kmetij približno 800 in zavzemajo skupno 3% kmetijskih površin. V to kontrolo se lahko vključijo tudi manjši pridelovalci in vrtnarji, ki pridelujejo hrano za svoje potrebe. Za vključitev v kontrolo se je treba prijaviti na Kmetijski zavod Maribor in opraviti uvodni tečaj o ekološkem kmetovanju.

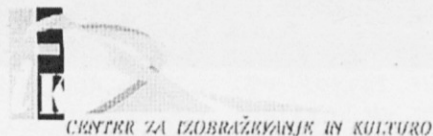

Ekološka tržnica

Ekološko kmetovanje ima v Sloveniji prihodnost, ker lahko edino na ta način prodamo naše izdelke, ki so tako kvalitetnejši in dražji od intenzivno pridelanih kmetijskih pridelkov.

O ekološkem pridelovanju hrane bomo še kaj povedali v prihodnjih številkah.

Gabrijela Štrum

CIK Trebnje
vpisuje v

OSNOVNO ŠOLO ZA ODRASLE

5., 6., 7. in 8. razred – izobraževanje je **BREZPLAČNO**

poklicne in strokovne srednje šole

- ☒ VOZNIK (ŠC Novo mesto)
- ☒ BOLNIČAR – NEGOVALEC (ŠC Novo mesto)
- ☒ PEČAR (EDC Kranj)
- ☒ SLIKOPLESKAR (EDC Kranj)
- ☒ TRGOVEC
- ☒ KUHAR, NATAKAR (CDI Univerzum)
- ☒ VRTNAR, CVETLIČAR (CDI Univerzum)
 - ☒ EKONOMSKO KOMERCIALNI
TEHNIK (PTI)
 - ☒ STROJNI TEHNIK (PTI) (ŠC Novo mesto)
 - ☒ EKONOMSKI TEHNIK
 - ☒ UPRAVNI TEHNIK
 - ☒ GOSTINSKI TEHNIK (CDI Univerzum)
 - ☒ TURISTIČNI TEHNIK (CDI Univerzum)
 - ☒ PREDŠOLSKA VZGOJA

VISOKO POSLOVNO ŠOLO – študij na daljavo **- vpis 23. septembra 2002**

Vpišejo se lahko tudi diplomanti Višje poslovne šole
(v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto Ljubljana)

tečaji

• TUJI JEZIKI• RAČUNALNIŠTVO• VOZNIK VILIČARJA• UPRAVLJALEC TGM
INDVIGAL	• VARSTVO PRI DELU• HIGIENSKI MINIMUM• USP. ZA RAČUNOVODJO• VODENJE POSLOVNIH KNJIG

informacije in prijave:

CIK TREBNJE 8210, Kidričeva 2; 07/34 82 100, 34 82 104
vsak delovnik od 8.00 do 17.00, ob petkih do 16.00 ure

Uredniški odbor ponovno želi razširiti krog sodelujočih.

Prosimo, da prispevke pošljete na KS Šentrupert do 20. novembra !

Sprehodi med ...

SPREHODI MED VODAMI

V DOLINI »BISTRIH« IN »MIRNIH« VODA

Sprehodi med vodami nas vodijo v najbolj skrivnostni in vznemirljivi svet narave, svet v nenehnem spreminjanju in pretakanju od izvira do izliva v drugo reko ter končno v morje, kjer se z izhlapevanjem ponovno začne za življenje tako pomembno neskončno krožno potovanje vode. Kot bi opazovali prvinski vzorec človekovega življenja.

Sprehodimo se ob bližnjih potokih, zbistrimo um in pomirimo duha v dolini »bistrih« in »mirnih« voda, v dolini Bistrice in Mirne.

V strmih južnih pobočjih pod Polšnikom si delita povirje dva potoka. V črnem permokarbonskem skrilavcu priteka na dan voda Sopote, ki si je morala na svoji poti mimo Svibnega proti Radečam izdolbsti tako globoko tesen, da je navdušila tudi polihistorja Janeza Vajkarda Valvasorja. V njegovi znameniti knjigi Slava vojvodine Kranjske iz leta 1689 lahko beremo slikovito, za današnji čas kar zabavno prispodobo o »težavah divjih golobov«. Ko je opisoval ostri vrh (Scharffenberg) pri Svibnem, je zapisal, da »leži tako visoko, da divji golobi z gore, kadar hočejo poleteti od zdolaj na vrh, tega ne morejo opraviti v enem letu, ampak se morajo spotoma nekajkrat spustiti na zemljo in počivati«. Dodaja še, da so to celo »večkrat opazili«.

Drugemu potoku Bistrici pa dajejo tam pod Borovakom pri Polšniku življenje razpokane in z mahom preraščene triasne dolomitne skale. Potok je v zgornjem toku hudourniški, v spodnjem toku pa občasno tudi poplavlja. Zaradi občasne velike vodnatosti potoka so kamniti most na Bistrici leta 1830 zgradili kar s tremi prekati. Prof. Ivan Steklasa je v svoji knjigi zapisal, da prinaša Bistrica

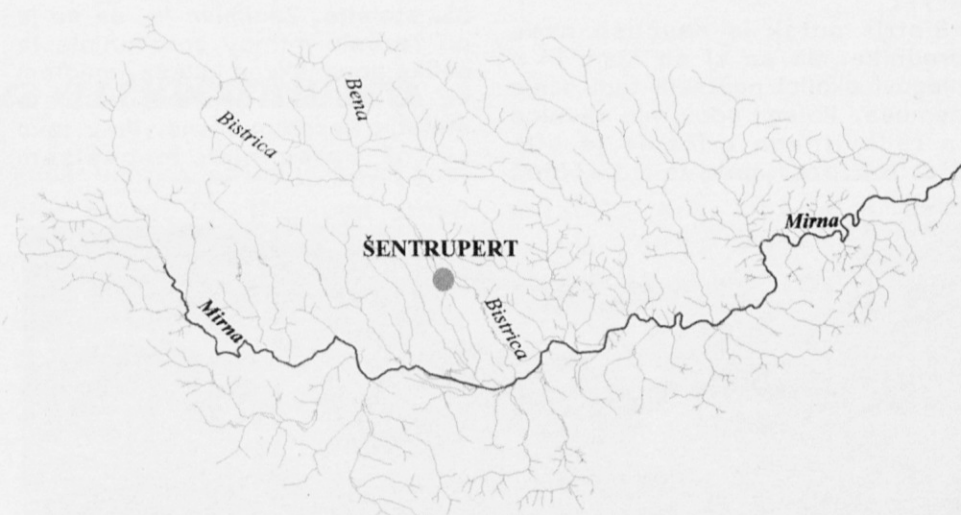
»mnogo gramoza ter pogostoma menja svoje korito. Ob hudih nalivih tako naraste, da nastanejo male povodnji po Šent Rupertu«. Na šentruperskih poplavnih ravninah pa se potok umiri in preden se prepusti življenju »mirne« reke, zavijuga v množici meandrov. Mnoge od njih so na žalost v imenu takratnega »dobrega« gospodarjenja z vodami in pridobivanja novih »koristnih« obdelovalnih površin izravnali, vodo kanalizirali in uničili dragoceni del obrežnega življenja.

Bistrica je devetnajst kilometrov dolg potok, ki odvaja vodo s 44.14 km² površja in je sicer največji pritok Mirne, vendar na hidrološkem zemljevidu Slovenije precej neopazen potok. Ime nam sicer da slutiti, da gre za čisto in hitro tekočo vodo, vendar je samo ime Bistrica precej neprepoznavno, saj je v hidrološkem katastru na desetine vodotokov s takim imenom. Tudi njen izvir je neizrazit, pravzaprav gre za več izvirov v povirju med Dolsko in Gobljansko-Vodiško planoto, kot to območje v

svoji doktorski nalogi imenuje dr. Maja Topole, avtorica obsežne geografske monografije porečja Mirne (1998).

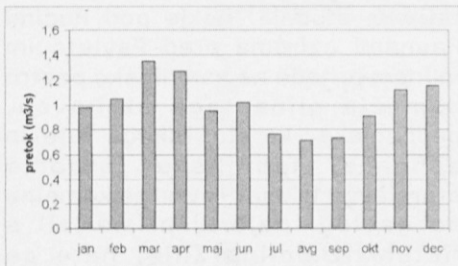
Povirna voda Bistrice iz triasnega razpokanega dolomita (norijska in retijska stopnja) nekje pod Hudimi Ravnami oziroma pred Pavletovim mlinom priteče na kamninsko pestro območje glinastega skrilavca, peščenjaka, keratofirskega tufa in apnenca ladinjske stopnje starejšega triasa. Tovrstne kamnine so geologi najprej primerjali s tistimi iz doline Zilje, nato pa ugotovili, da gre za pomembne litostratigrafske razlike in kamnine, ki so v Sloveniji zelo razširjene, je v začetku prejšnjega stoletja znani dunajski raziskovalec slovenskega ozemlja F. Kossmat poimenoval kar »psevdoziljski skladi«. Predvsem peščenjaki in apnenci, pa tudi keratofirji so predstavljali velike erozijske ovire vodnemu toku Bistrice in njenim pritokom. Tako je na pritoku Bena nastal »krasen vodopad«, kot ga je imenoval prof. Steklasa. V mislih je imel potok Reko ali Slavničico, danes poznano kot Bena, in slap pri Slavini med Dolami in Ravnami, ki je vreden ogleda.

O pretočnem režimu Bistrice ni veliko podatkov, nanj lahko sklepamo le na podlagi primerjav z

*Hidrografska mreža porečja Mirne s 557 kilometri vodotokov
(vir: Agencija RS za okolje)*

najbližjo vodo-merno postajo na reki Mirni pri Martinji vasi, kjer se od leta 1954 beleži stanje vode Mirne. Porečje Mirne, torej tudi Bistrica, ima celinski dežno-snežni (pluvio-nivalni) pretočni režim s prvim viškom vode v marcu in aprilu ter z drugim viškom pretoka v novembru in decembru. Najnižji pretoki pa so v juliju, avgustu in septembru.

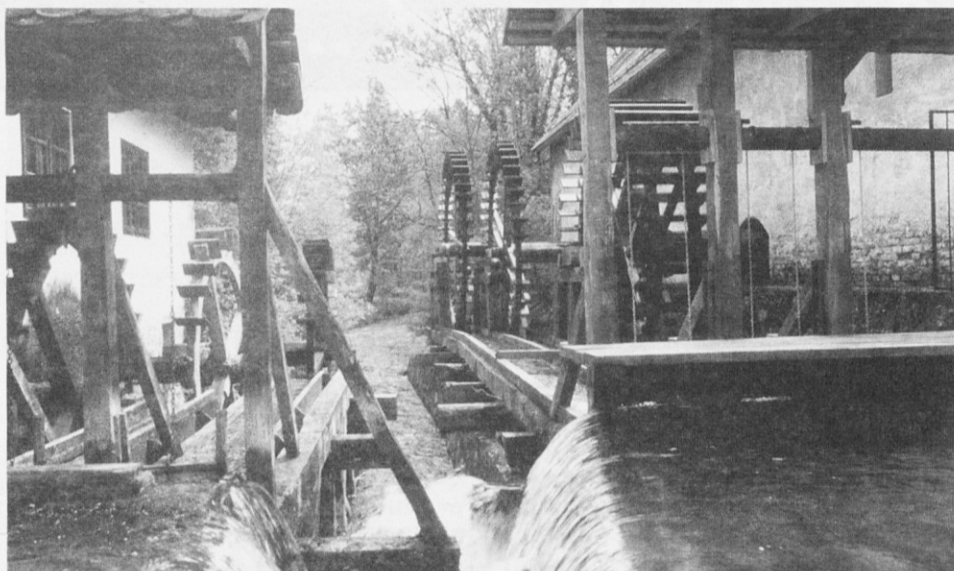

Pretočni režim reke Mirne na vodomerni postaji Martinja vas v obdobju 1961 - 1990 (vir: agencija RS za okolje, Ljubljana)

Po podatkih vodne bilance za obdobje od leta 1961 do 1990 je na prispevno površino vodomerne postaje Martinja vas na reki Mirni (164 km²) letno padlo povprečno 1241 mm padavin (6,47 m³/s), odteklo pa le malo nad 42 odstotki te količine, kar je 2.74 m³/s. V opazovanem obdobju je bila Mirna najšibkejša 2. decembra 1983 (0.4 m³/s), največji pretok pa so zabeležili 10. avgusta 1984 (76,7 m³/s).

Povprečni pretok Mirne v Martinji vasi je 2.74 m³/s, na podlagi odtočnega količnika pa lahko za Bistrico sklepamo na njen povprečni pretok, ki presega 1.5 m³/s.

»Bistri« potok je navdušil naše prednike, da so si ob njem in v njegovi okolici postavili tudi svoje domove. Poleg rodovitnih ravnin in rodovitnega gričevja je bila Bistrica prav gotovo odločujoč

Kolesje Ruperčičevega mlina je vodo Bistrice zamenjalo z vodo Bistre v zbirki Tehniškega muzeja Slovenije. (foto I. Lapajne)

lokacijski dejavnik nekdanjega naseljevanja Šentruperta in okolice. V Šent-rupertu so del vode Bistrice speljali po strugi, ki je Šentruperčanom poganjala mlinska kolesja, napajala živino, oskrbovala shrambo ledu – ledenico in splakovala perilo na javnem perišču. Bilo je to pred nekaj desetletji, pred obdobjem pralnih strojev, ko je Bistrica z umazanijo odplaknila tudi marsikatero umazano zgodbo klepe-tavih peric.

Največ pa je bilo na Bistrici mlinarjev, ki so mleli žitno bogastvo rodovitne okolice. Mline so postavljali povsod tam, kjer so to dopuščale naravne razmere. Čas glavnega razvoja mlinov na vodni pogon v splošnem sega v 12. in 13. stoletje. Zanimivo je, da se je pri razvoju mlinov spreminjala le oblika pogonskega kolesa, medtem ko so mlinske naprave ostajale stoletja nespremenjene. Prav tako se ni spreminjal mehanizem

prenosa moči z vodnega kolesa na mlinski kamen. Spreminjal pa se je človekov odnos do njih in mnogokje so nekoč ponosni mlini doživljali klavrno usodo. Razpadu se je najbolje izognil Ruperčičev mlin iz Kamnja pri Šentrupertu in leta 1989 postal dragocen eksponat Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri pri Vrhniki.

Mlin za žito na vodni pogon je bil do postavitve v muzej last družine Žerjav – Ruperčič. Poganjala ga je voda Derečinke, ki je Bistrici vzporedna struga. Zadnji mlinar Vincenc Ruperčič je na njem mlel do leta 1977. Po letnici, ki je vrezana v leseno ogrodje mlinske naprave, sklepajo, da izhaja iz konca 19. stoletja (1884). Mlin ima tri vodna kolesa na spodnji zajem vode. Notranjost rekonstruiranega mlina pa sestavljajo tri naprave za mletje z mlinskimi kamni. Posebni del mlina predstavlja jez z zapornicami nad lesenimi koriti – »rakami«, po katerih mlinar spušča vodo do mlinskih koles. Zaradi starosti in dotrajanosti lesa so po poročilu višje kustodinje Irene Marušič v Tehniškem muzeju v Bistri obnovili vsa tri lesena kolesa s pogoni in rake, tako da je možna demon-stracija mletja žita. »Cjanov maln« občasno spet melje, le vodo Bistrice in sosesčino Vesele Gore je zamenjala voda Bistre v Veseli dolini (Vallis iocosa), kot so nekoč imenovali kartuzijo, kjer je danes zbirka Tehniškega muzeja Slovenije.

Triprekatni kamniti most čez Bistrico v naselju Bistrica pri Šentrupertu iz leta 1830 (foto J. Uhan)

Jože Uhan

Pogled v preteklost

STARE FOTOGRAFIJE PRIPOVEDUJEJO

Tokrat objavljamo fotografijo učiteljskega zbora iz leta 1930, ko je bil šolski upravitelj Matija Brezovar; hrani jo šola. Na fotografiji so: Stojijo: učitelj Martin Mizerit, župnik, učiteljica Inka Berce Turk, učitelj Franci Lunaček, župnik Peter Flajnik in učitelj Jože Turk; sedijo: učiteljici Mihaela Hvala in Karolina Kromar, upravitelj Matija Brezovar in učiteljica Slavica Lunaček.

KAKO SO ŽIVELI DRAŽANI PRED SEDEMDESETIMI LETI

Pred 70 leti so bile še mnoge hiške lesene in s slamo krite. Dražani so bili prav posebni ljudje. Radi so se zbirali pod Rankotovo gabrco, staro okrog 200 let. V maju so vsako nedeljo imeli pri spominski kapelici šmarnice s petimi litanijami, nato pa so se pod gabrco zadržali še do polnoči. Ker so bili izvrstni pevci, so imeli tudi svoje pesmi. Najprej je bila na vrsti Prav lepa je Šentrupert fara, za njo Tu leže roke, noge,

Kadar bom pa jaz umru, pa ne bom vse zažru, Oj, ti uboga šleva pijana, izvrstno so zapeli Drajdudel in še in še. Pri vsaki hiši pa so bili antvarkarji, cimermani, šuštarji, mojškra, štrikarca, ena žena je bolnim stregla, Lokarjev oče je bil arcat in kovač, pletarji so delali kose in korbe, Možinov oče je imel par konj in je bil furman, nekaj je bilo tudi taberharjev, nekaj let smo imeli tudi babico, ki je nanekaj otrok namesto

štorklje. Med seboj pa so si bili prijatelji. Neki mož je bil zelo neroden, če ga je imel pod kapo; tedaj je že od daleč, ko je šel iz Zadrage, vpil: »Ljudje, bežajte, ancoj nesm človk!« Zjutraj so radi hodili zgodaj kosit; le neki fant ni rad zgodaj vstal, zato ga je šla mati natepst. Ko ga je po eni strani nažgala s palico, je dejal: »Po-čakajte, mat, da se bom obrnu, da me boste še po drugi strani!«

Kristina Majcen

VABIMO ...

PEVSKI ZBOR VINOGRADNIKOV ŠENTRUPERT

OB **PETLETNICI**
DRUŽENJA OB PETJU
VABI NA

JUBILEJNI KONCERT

POD VODSTOM VENČESLAVA ZADRAVCA

**V SOBOTO, 12. OKTOBRA, OB 19. URI
V KULTURNEM DOMU V ŠENTRUPERTU!**

LIJUBITELJI PETJA, PRIJAZNO VABLJENI!

Turistično društvo Šentrupert sporoča:

STEKLASOVA POHODNA POT

Vas pričakuje

**v soboto,
12. oktobra 2002,
ob 8.30. uri**

na tradicionalnem jesenskem pohodu

Program:

- 8.30: Zbor na trgu: nastop Godbe sv. Ruperta in Okteta Lipa

- 9.00: Odhod s trga

Med pohodom se bodo iz Nebes spuščali zmajarji.

- 19.00: Jubilejni koncert
Pevskega zbora vinogradnikov Šentrupert v Kulturnem domu

Vijudno vabljeni!

TUDI LETOS DNEVI ODPRTIH VRAT V VRTCU

Čeprav je bil v Šentrupertu vrtec šele pred leti povečan, se vedno znova dogaja, da ne moremo sprejeti vseh malčkov. Stanje se bo izboljšalo šele z začetkom devetletnega osnovnega šolanja, ko se bodo šestletniki znašli že v pravi šoli.

Že lani se je vodstvo šole skupaj z vrtcem odločilo, da malčkom, ki niso vključeni v vzgojno-varstveno dejavnost, vsaj nekajkrat omogoči, da ob igri preživijo z vrstniki prijetno srečanje. Zadovoljstvo staršev in malčkov je povzročilo, da smo letos dneve odprtih vrat celo razširili. Vse tiste starše, ki nimajo predšolskih otrok od tretjega leta dalje vključenih v vrtec, prosimo, da si dobro zapomnijo dneve odprtih vrat, saj posebej ne

bomo obveščali.

Cicibanove urice se bodo zvrstile v štirih mesecih – vsakokrat od 8. ure do 11.30:

11., 18. in 25. OKTOBER
6., 13. in 20. DECEMBER
7., 14., 21. in 28. MAREC
4., 11., 18. in 25. APRIL.

Omogočimo malčkom prijetno druženje z vrstniki!

*Osnovna šola dr. Pavla Lunačka
z Vzgojno - varstveno enoto Čebelica*

ŠENTRUPERT

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠENTRUPERT - LETO: IV. / 3
oktober 2002

USTANOVITELJICA: KRAJEVNA SKUPNOST ŠENTRUPERT - zanjo: Peter Frelih

UREDNIŠKI ODBOR: Rupert Gole, Polona Rugelj, Mirko Simončič, Daniel Škarja, Gabrijela Šturm in Jože Zupan

OBLIKOVANJE IN PRELOM: Rupert Gole

TISK: KOPD d.o.o., Mirna

Glasilo izhaja štirikrat letno. Naklada: 1000 izvodov.

Po zakonu o DDV se za glasilo plačuje 8,5% davek od prometa proizvodov.

ČAV BAV!

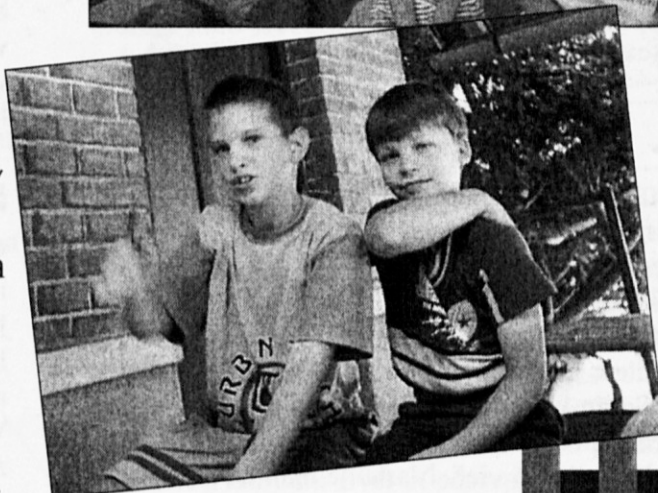
vsem firbcm naslednjih strani, ki so se rojevale tako rekoč čez noč, čeprav so pridni novinarji ustvarjali temelje skozi ves teden Oratorija.

Torej: letošnji oratorij ima naslov UJEMI BLESK DAVNINE. Staromodno, a ne? Vi kar vprašajte otroke in animatorje, ki so bili na oratoriju! Boste dobili še kakšen krepek odgovor, da se ful motite. Tako kot so prijatelji iz zgodbe počitnikovali v Egiptu, so otroci počitnikovali malo v farovžu, malo na Vihru in malo na bazenu v Sevnici. To je bilo veselo.

Sicer pa, kaj bi nakladal, pogledjte si naslednje strani, polne slik in domislic. Pokukajte v spletene prijateljske vezi, v ustvarjalnost otrok ...

Bogu hvala za vse, kar smo doživeli, pa NAJBOLJŠIM animatorjem, sestrama Mateji in Ivanki, župniku Mirku in mnogim skritim pomočnikom. Seveda pa hvala vam, otroci, ki ste nas razveseljevali in dragim staršem, da ste nam jih zaupali.

<Marko Suhi>

UJEMI BLESK DAVNINE

PROLOG

Kaléb, Debóra in Tamára se po končanem pouku na zadnji dan šolskega leta pogovarjajo, kako bodo preživeli počitnice. Njihovi starši so zelo zaposleni, zato ne bi mogli

z njimi na počitnice. Zato se bojijo dolgočasnih počitnic. Dogovorijo se, da bodo počitniške dneve preživeli skupaj. Med različnimi možnostmi, kako preživeti prosti čas, Kaléb predlaga, da bi obiskali starega Baltazarja, ki živi ob ribniku in mu kaj pomagali. Kljub kakšnemu pomisleku je predlog dobro sprejet.

1.

Prijatelji so se odpravili k Baltazarju in pri njem občudovali polne omare knjig. Ta jim je nato razodel, da pripravlja računalniško zgoščenko o egiptovskem Jožefu. Na računalniškem ekranu si skupaj ogledajo del Jožefove zgodbe, v kateri Jožef pripoveduje o svojem domu, bratih in da ga je na vseh poteh, vse do pomembnega položaja na faraonovem dvoru, vodil Gospod. Ker je otroke zgodba o Jožefu zanimala, jih je Baltazar povabil na svoje potovanje po Egiptu, kjer bodo skupaj pripravljali zgoščenko: fotografirali pokrajino, mesta, hkrati pa v arheoloških izkopavanjih skušali odkriti kaj iz Jožefovih časov.

2.

Družčina je z Baltazarjem prispela v veliko egiptovsko mesto. Najprej so na tržnici nakupili živeža. Kaléb in Baltazar sta vse skupaj natovorila za potovanje v puščavo, dekleti pa sta šli medtem pohajkovat. Debóra si je kupila krasno tuniko in ko se je s Tamáro vrnila k vodnjaku, se je pred Kalébom s tuniko pohvalila, kar seveda Kalébu ni bilo všeč. Nastal je majhen prepir, ob katerem se je Baltazar spomnil na prepir med Jožefom in njegovimi brati – prav tako zaradi

njegove lepe suknje. Pobotali so se tako, da je tuniko za nekaj časa oblekel Kaléb, Debóra pa ga je fotografirala, seveda za njihovo zgoščenko.

3.

Popotna skupina je prispela v puščavsko oazo, kjer so začeli postavljati šotor. Kaléb, ki je šel iskat primernih količkov, je zagledal čudovito papigo in jo nato na prigovarjanje deklet tudi ujel. Debóra je bila odločno proti temu, da bi jo zaprli v kletko, predlagala pa je, da bi jo privezali na dolgo vrv, da bi tako bila bolj svobodna. Zvečer je ob tabornem ognju Baltazar to dejanje primerjal z dejanjem Jožefovih bratov, ki so Jožefu odvzeli svobodo. Otroci so razumeli, da morajo papigo spustiti in spoznali, da si lahko njeno prijateljstvo pridobijo tako, da se ji prikupijo z drobtinami.

4.

Skupna je pod Baltazarjevim vodstvom, ki je na svojem velikem zemljevidu še enkrat pregledal, kje bi bila najboljša nahajališča starin, začela priprave na puščavska izkopavanja. Baltazar jim je razlagal, da je življenje v puščavi naporno, da tam sam človek težko preživi, zato je predlagal, da naredijo zavezo prijateljstva in si tako obljubijo, da bodo drug drugemu vedno pomagali. Ko so, stoječ v krogu, izpovedali svojo obljubo prijateljstva, se je vrnila mavrično pisana papiga, ki je postala znamenje njihove zaveze.

5.

V skupini se je pojavila razprava, ali hudobni Jožefovi bratje spadajo v Jožefovo zgodbo in s tem njihovo zgoščenko, ali ne. Vprašanje je razrešil Baltazar, ko jim je dal razumeti, da je Bog po vseh preizkušnjah Jožefa vzgajal in ga kot nevidna roka vodil po poti življenja. Ob tem se

je Tamára začela spraševati, če tudi njo vodi kakšna nevidna roka. Baltazar ji je pritrdil in dodal, da si mora vsakdo prizadevati, da to v svojem življenju tudi spozna.

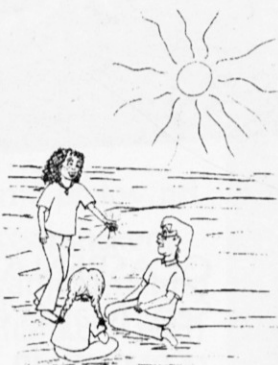
6.

Egiptovska družina je končno pričela s puščavskim izkopavanjem. Ko so se kmalu utrudili, jim je Baltazar za kratek čas

pripovedoval Jožefovo zgodbo. Tamára se je spomnila, da bi lahko prizor, kako je Jožef v zaporu razlagal sanje, posneli z video kamero.

7.

Debóra je pri izkopavanju naletela na štiri čudovite rubine. Med množico drugih kamenčkov je izbrala prav te, ker so se ji zdeli posebno lepi, plemeniti. Baltazar je dejal, da je faraon ravnal podobno: Med množico odličnikov na svojem dvoru je za svojega namestnika izbral prav Jožefa, ker je v njem odkril plemenitost.

8.

Tamara je za Aro začela zbirati drobtinice kruha, da bile-ta imela zalogo tudi za čas, ko se bo skupina odselila iz puščave. Baltazar jo je opozoril, da je ravnala preudarno, kot je ravnal egiptovski Jožef: Zbiral je žito za čas lakote. Med njunim pogovorom je pritekel Kaléb z novico, da je našel nenavaden predmet. To je bil glinen vrč, zapечат z voskom, vendar ga kljub silni radovednosti niso takoj odprli, presenečenje so želeli prihraniti za naslednji dan.

9.

Kaléb je svoje tovariše prebudil s kričanjem, da

so ponoči vrč ukradli tatovi. V resnici ga je odnesel Baltazar, da bi bilo pričakovanje še nekoliko večje. Kaléb je v nevednosti obtoževal svoji prijateljici, zato je nastal prepir, vendar je Kaléb kmalu spoznal, da je ravnal krivično.

10.

Ara je s svojim obletavanjem Kalébu dopovedala, naj gre z njo in poišče ponovno skriti vrč. Ko ga je Kaléb v prisotnosti vseh egiptovskih tovarišev odprl, je v njem našel starodaven papirus. Baltazar je s pomočjo številnih knjig, med drugim tudi Svetega pisma, spoznal, da gre za Jakobov blagoslov, s katerim je Jakob blagoslovil sina Jožefa, ko je prišel k njemu v Egipt.

11.

Baltazar je Tamári razlagal še zadnje podrobnosti o Jožefovem življenju v Egiptu, ogledala sta si tudi posnetek z

zgoščenke, kako se je Jožef pustil prepoznati svojim bratom. V tem je prišel agent egiptovskega muzeja in zahteval glinen vrč, češ da vse najdbe pripadajo muzeju. Hkrati je zahteval, da egiptovska družina zapusti deželo.

12.

O nenavadni najdbi je prek egiptovskega muzeja hitro izvedela tudi pomembna televizijska hiša in z egiptovsko družino posnela oddajo. V oddaji "Vrtimo globus" so

romarji po poteh egiptovskega Jožefa povedali, kaj vse so se na tem potovanju naučili. Glavno besedo je seveda imel Kaléb, ki je priznal, da je kljub izgubi glinenega vrča veliko pridobil: Spoznal je, da se v Svetem pismu skriva veliko bogastvo. Blagoslov, ki ga je našel v glinenem vrču, je zapisan tudi v Svetem pismu. Zato si bo prizadeval, da bo tudi sam živel in odseval, kar se je iz davnine prek Svetega pisma ohranilo vse do danes.

V delavnicah smo pokazali vse svoje znanje in spretnosti ter pletli, rezali, sekali, packali, pisali in zabušavali, da ni bilo videti konca.

Pa pejmo po vrsti:

**USTVARJALI SMO,
DA SE JE KADILO!!!**

ZELIŠČARSKA (UMETNIŠKA) DELAVNICA

Šef: Anton in David

Področje dela: stikanje za posebnimi vrstami rastlin in njih mučenje

Uspeh: stoprocenten v lepem vremenu, v dežju pa mešanje kemikalij (lepše rečeno barvanje odlitkov).

GLASBENA DELAVNICA

Šefa: Mateja (una, ki je napisala himno za oratorij) in Denis

Področje dela: učenje petja in izdelovanje glasbil (če temu lahko tako rečemo).

Uspeh: preberite si intervju!

MODELARSKA DELAVNICA

Šefa: Jernej&Jernej

Področje dela: Izdelava letočih predmetov, ki padajo na tla ali drugače povedano avion(č)nkov.

Uspeh: zagotovljen.

LIKOVNA DELAVNICA

Šefa: Urška in Teja

Področje dela: bela stena na župnijskem zidu.

Uspeh: bela stena na župnijskem zidu (po krivdi torkovega vremena) a otroci so vseeno imeli polno zaposlitev z drugimi nadomestki.

DELAVNICA ROČNE SPRETNOSTI

Šefa: Mojca (komanda mora bit') in Matjaž (ubogat je treba)

Področje dela: nategovanje prstov pri vtikanju, zabijanju in vsestranskem razmigavanju ali izdelovanje umetnin iz žebeljev, lesa in volne (lahko v vseh kombinacijah).

Uspeh: NO COMMENT! Za zijala past!

PRIPRAVA MALICE JE BILA TUDI DELAVNICA, A NE?

NOVINARSKA DELAVNICA

Šefa: Barbara in Suhi

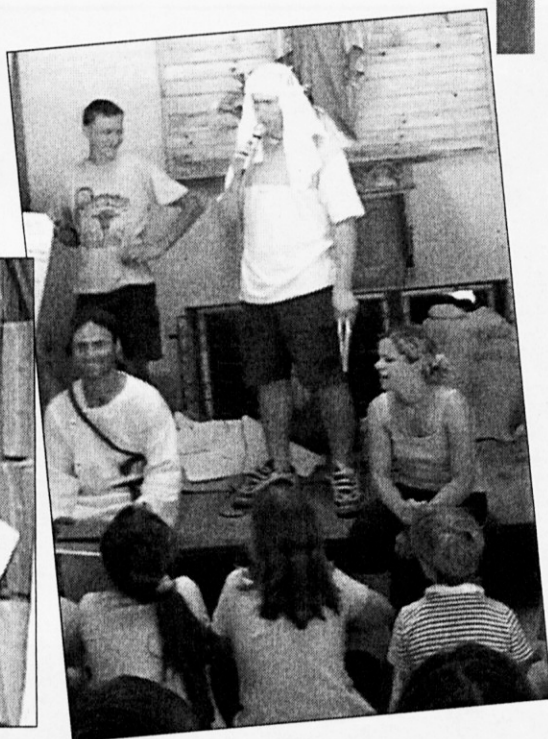
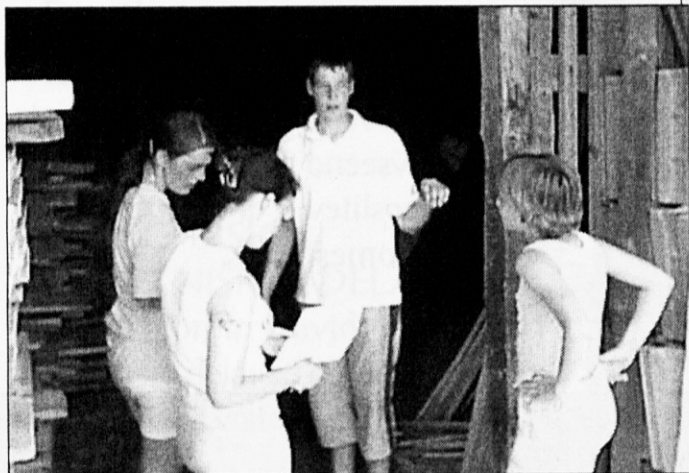
Področje dela: na papirju in ostalih medijih postmoderne dobe.

Uspeh: trenutno lahko viden, a neslišen.

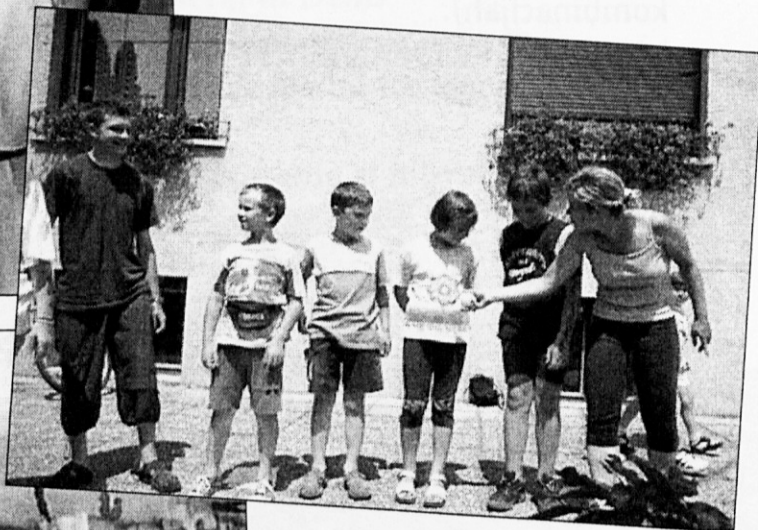

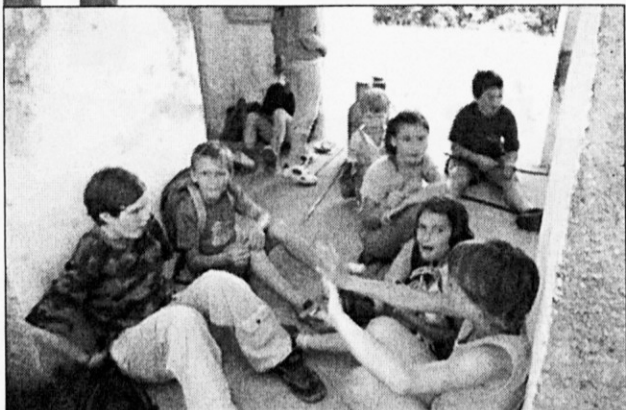
MEGA ŽURI

Naj spregovorijo slike:

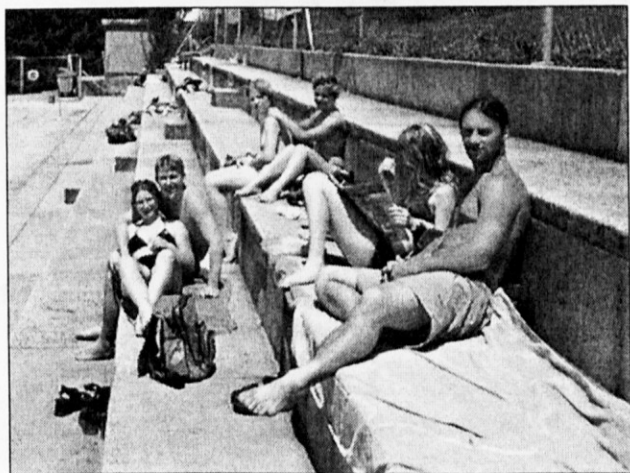
Potovali smo v Egipt. kar po farovškem dvorišču. In zidali piramide. Take z vrati, pa grobovi, pa piskri, pardon, lonci.

Zašpnali smo na Viher in zaronili v
sevniški bazen.

Pekli hrenovke in zagrizli v sendviče.
Šibali za barvami in glisirali po vodi.
Se peljali v busu in kombiju.

Hvala Prijatelju in šefom sevniškega
bazena. Ful face so, sam vi tega ne
veste, ker niste meli opravka z njimi,
nam pa so šli na roko. Pejte k njim, pa
boste vidli!

ZAKAJ NA ORATORIJ?

Mladi hodijo na Oratorij, ker je težko preživljati prosti čas sam.

Oratorij je prijateljsko druženje, kjer se sestajajo mladi. Za dobro počutje poskrbimo tudi z ubogljivostjo. Na Oratoriju začnemo z molitvijo, nato delamo plakate, pozneje pa gremo v delavnice. Na zaključku pa zapojemo našo himno ali drugače povedano Matejino pesem **TI NAJSVETLEJŠA SI LUČ V TEMI**.

<Ana Anderlic>

ORATORIJ

Danes je prvi dan Oratorija. Imamo se zelo lepo. Tukaj je veliko mojih prijateljev. Želim si, da bi se šli kopat.

<David Jerovšek>

Najprej smo zmolili molitve. Animatorji so nam zaigrali igrico in zapeli smo himno. Nato smo šli v delavnice. Jaz sem v novinarski delavnici.

Lep teden vam želi novinarska delvanica.

<Aljaž Škrjanec>

POČITNICE

Med počitnicami bom obiskal Oratorij. Tam se bomo razdelili v skupine in imeli delavnice. Šli se bomo kopat v Sevnico.

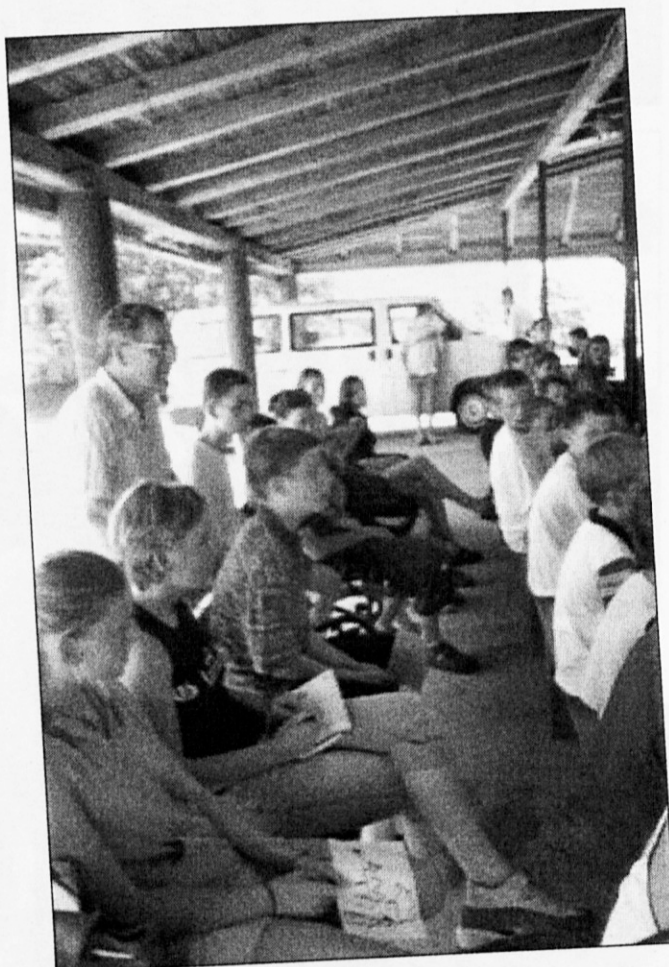
<Gregor Krajšek>

ORATORIJ

Najprej smo molili. Potem smo šli v skupine in naredili plakat. Naša skupina se je poimenovala Marsovčki. Po jedi smo se šli igre. Po koncu pa smo šli domov

<Marko Lamovšek>

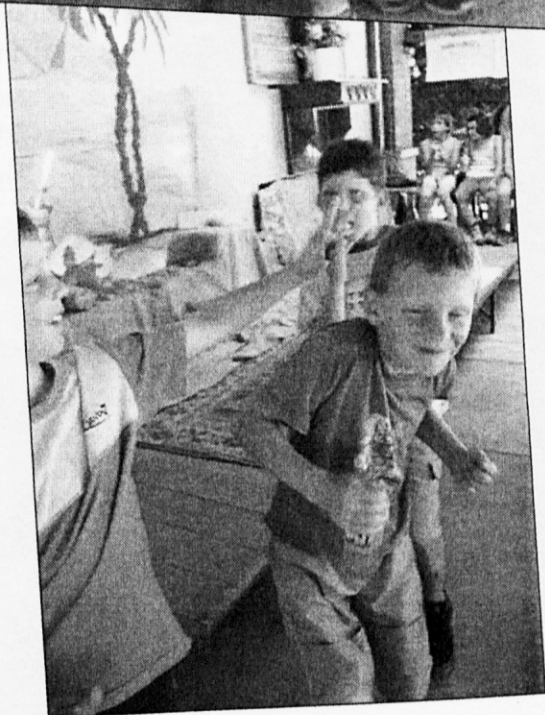
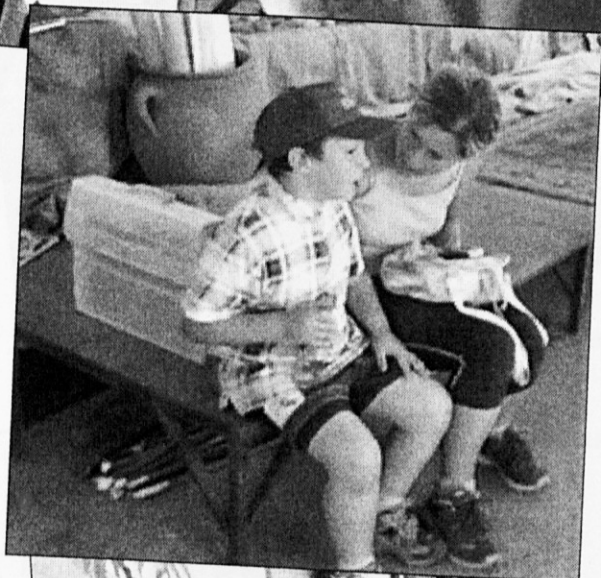
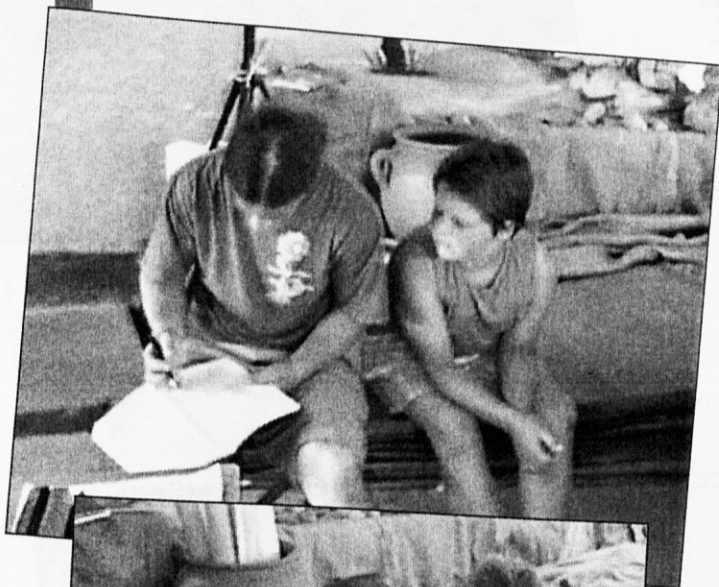
K'R NEKI

ORATORIJ

Kaj je Oratorij? Oratorij je poletna dejavnost, na kateri so dobrodošli vsi otroci z naše in sosednjih župnij. Kaj delamo na Oratoriju? Na Oratoriju kar mrgoli zabavnih iger in otroškega smeha. Na oratoriju smo zato, da se med poletjem družimo in igramo z otroci in predvsem, da se ne bi dolgočasili doma.

<Junja Golob>

MALI OGLASI

Prodajam dobro ohranjen cenik za 10.000 SIT.

Šifra: Skupni znesek na ceniku je 10.000 SIT.
Darko A.

Prodam dobro ohranjeno razbito luč. Prav tako prodam dobro ohranjeno razbito kolo na 18 razbitih prestav.

Šifra: Razbito za celo!

Prodam raztrgano verigo. Cena samo 1.000 SIT za členek verige.

Šifra: Sam svoj mojster.

Prodam zlomljeno palico.

Šifra: Ne trudi se sam.

Prodam kombinirano potniško vozilo brez motorja in sedežev.

Šifra: Možnost zaposlitve za stojišča in porivače.

<Marko L. >

Prodam prežvečen žvečilni gumi po polovični ceni.

Šifra: Brez sladkorja.

Prodam sestro, ki je zelo tečna.

Šifra: Svoboda za lastno ceno.

<G. K. >

Prodam do polovice spit sok za polovično ceno.

Šifra: Vedno deliti.

Prodam dedove copate z luknjo.

Šifra: Zračnost zagotovljena.

<Al jaž Š. >

INTERVJU

Z Matejo Ramovš in Denisom Zupanom, ki sta na Oratoriju uspešno in prepričljivo vodila glasbeno-plesno delavnico.

Kaj vaju je nagnilo do vodenja glasbene delavnice?

Oba rada pojeva in igra. (Nič posebnega, to itak vsi vemo).

Se vama zaupani otroci pridno in hitro učijo?

Da. Ful hitro. (A zato sta že po pol ure delavnice fraj! A ne vesta, da obstaja dodatni pouk?)

Glede na vajin uspešen začetek kariere verjetno kujeta bajno prihodnost ...

Z mladimi talenti bomo izdelali igrala in se učili pesmi, s katerimi bomo nastopili. (1. Nimajo denarja za glasbene instrumente, zato jih izdelujejo sami. 2. Denar od nastopov hop v žepe. Zaključek: slavna osebnost.)

Verjetno se potegujete za prvo mesto na Santrupertsongu?

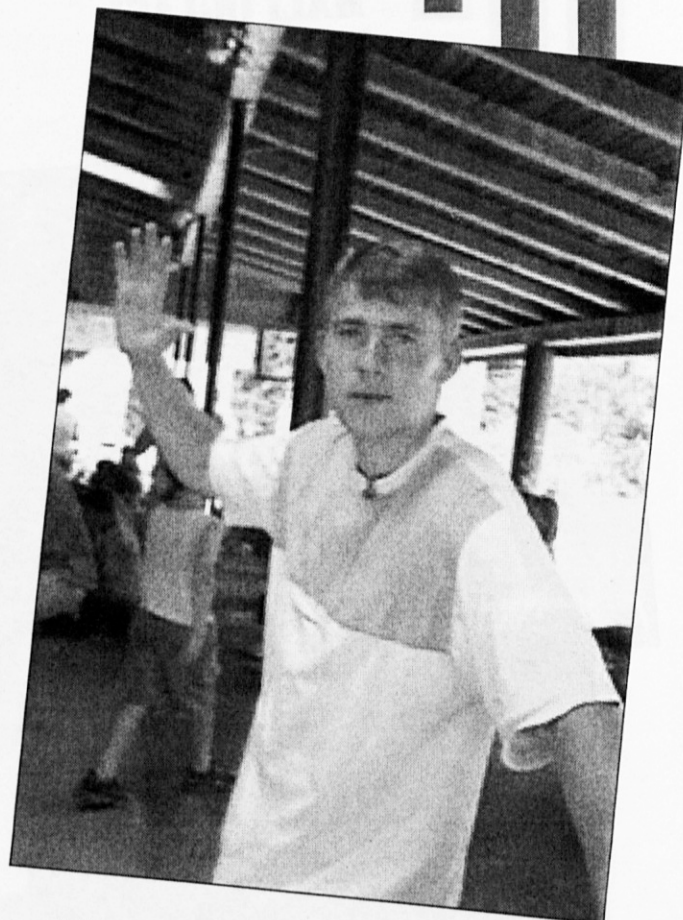
Da, itak. (Konkurence v isti kategoriji res ni na obzorju.)

Glede na vajino spodobnost imata odlične didaktične (učee) spodobnosti, torej ni problem stopiti z otroci v stik?

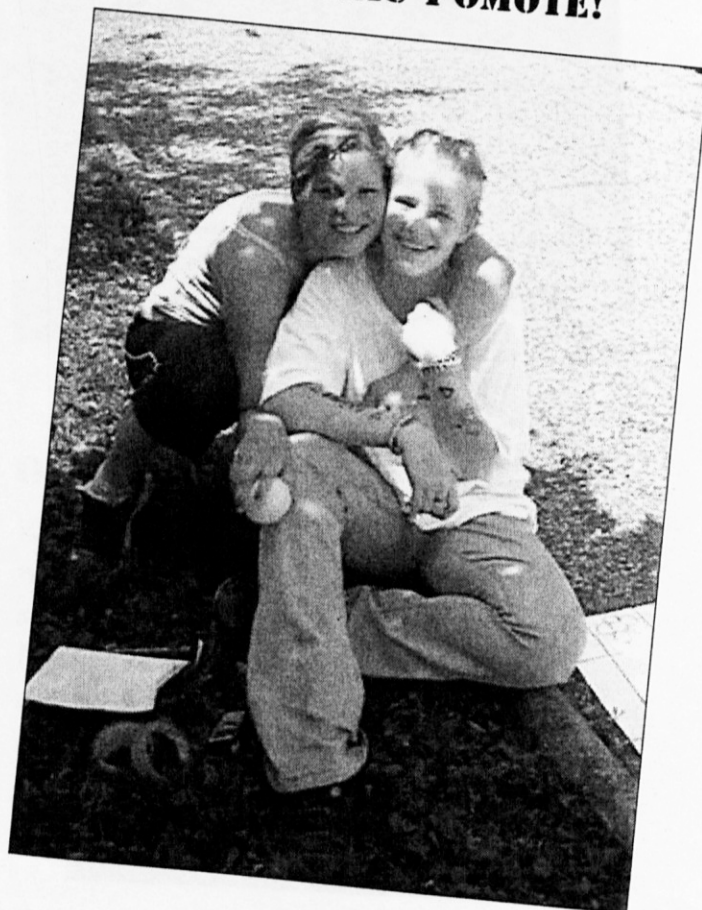
Ne, sploh ne, če imamo takšne pevce, kot so današnji. (Polomljena kitara in modrice na hrbtih otrok povedo vse.)

Najlepša hvala!

<Pripravila Junja (v oklepajih objektivno porocal M. S.)>

TA LEVA, DA NAU POMOTE!

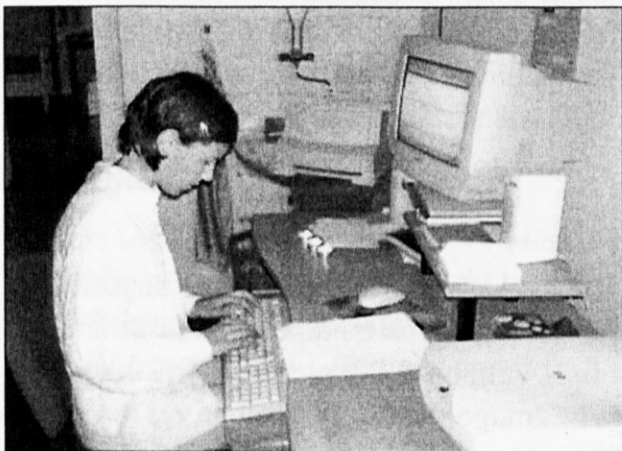
NOROSKOP ZA BREZZLASTNOGLAVOMISLEČE

Danes sta z vami vedeževalki **TAMARA** in **JASNA** s svojimi kartami (Jeu de TAROT in arkan TAROT). Pa poglejmo kaj se vam obeta za letošnje poletne počitnice.

OVEN:

Denar: Pazite se, vaše denarno stanje bo trenutno v redu. A zna se zgoditi, da prevelika vsota povzroči glavobol, ta glavobol pa zamudo pri plačilu. Temu sledi neuspešno delo ter kratkotrajno veselje, a na koncu vam pride vse v prid, saj boste dobili nek dobiček. To predstavlja kolo sreče, ki ponazarja vzpone in padce v življenju.

Ljubezen: Na začetku vas bo dajalo nezaupanje, negotovost, prepir in izdaja. To bo povzročilo tekmovanje, kar pa bo prineslo iskrenost in nepopustljivost. A pazite, tu nastopi žalost ter težave in odkritje sovražnika, ki vam bo prinesel v zvezo ljubosumnost. Na koncu boste vse obžalovali in se počutili osamljenega - doživeli notranjo bogastvo.

BIK:

Denar: Prihaja slaba novica o slabem bančnem stanju, ter nezaupanje. Ampak obvladovali se boste, saj pride nepričakovani šok o denarnem stanju. Veliko se bo spremenilo in doživeli boste lenobo, ki vam bo nakopala sramoto. Toda ta sramota bo oprana z podkupnino in izmenjavo misli.

Ljubezen: Prekinitev neke zveze bo za vas začetek in pozaba preteklosti, ki je prinesla spor in slabo voljo. Pazite, da vas ne bo ta slaba izkušnja spremenila v črnogledega človeka polnega maščevanja.

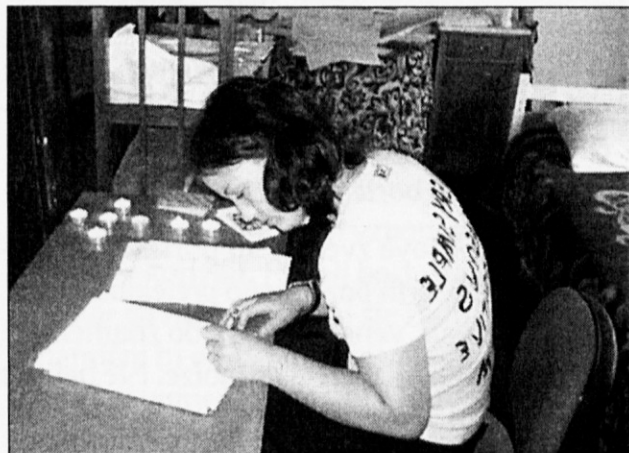
DVOJČEK:

Denar: Na poslovnem področju vam kaže veliko uspeha, to pa prinaša tudi prepire in pokaže se vam kdo je vaš pravi prijatelj. Zna se zgoditi da postanete skopi, neuspešni in nemirni. Na koncu pa boste naredili obračun in spisek prihranjenega denarja.

Ljubezen: Končno boste uspešni, vdani in srečni s svojim partnerjem. Zavladala bo ljubezen, harmonija in mogoče (samski) načrtovanje nove zveze. Lahko se pojavi občutek, da vas noben noče razumeti.

RAK:

Denar: Sprejeli boste nek projekt, ta pa prina-

ša željo po uspehu, žalost in vse to pa je posledica, ki se sprevrže v obup, spor ter na koncu vam prinese upanje in doživite spremembo. Vaše stanje se bo stabiliziralo.

Ljubezen: Doživeli boste notranjo srečo in naraščanje zmage. Ta pa prinaša neuspeh zaradi zaslepenosti, ozkosrčnosti – kratkotrajo veselje in šibek značaj. S tem pa si boste delali utvare in imeli nemirno vest. Toda dobro premislite preden končate, kar ste šele začeli, saj boste dobili veselje do življenja.

LEV:

Denar: Postali boste skromni, vdani v delo zaradi česar pa boste prešli v težave in neodločnost. Nikar ne obupajte, ker boste kmalu za tem doživeli zmagoslavje in odšli na super počitnice. Ne pozabite, da je lahko lažna utvara.

Ljubezen: Napočil je čas veselja, ponovne sreče, dobrega nasveta in ne bo vam primanjkovalo zaščitenosti ljubljene osebe. Toda to vam prinaša zapeljevanje in spor. Lahko pride do razdora v zvezi. Odločitev je vaša. Lahko se vam pokaže kasnejši uspeh in zmago.

DEVICA:

Denar: Zaradi prevelike zapravljenosti lahko pride do izgube materialnih in nenadne spremembe (nizek padec). To vam povzroči skopost in nenaden neuspeh, ki ga bo povzročilo slabo počutje. Toda konec dober vse dobro. Dobili boste materialno zadovoljstvo.

Ljubezen: Nova zveza vam prinaša pomembno pridobitev in pozabljeno preteklost. Sledi sreča in uspeh, vendar je to slabo znamenje, saj boste na koncu pretakali solze. Ne belita si glave s tem!

TEHTNICA:

Denar: Pazite, radodarnost vas bo pripeljala do vdanosti. To vam bo dalo bogastvo, materialno moč ter ponovno srečo. To pa vodi do uspeha in zmage, toda tu se vam pojavi težava, saj bo veliko prisklednikov, ki vas bodo izdali. Ustalite se in se potrudite.

Ljubezen: Pred vami je popoln prepород, ki vodi k sreči in tekmovanju. Vendar vse ima svoje posledice, tu pride do ločitve od neke vam drage osebe. Ta ločitev prinaša dobre novice in zaščito, ter ljubezen drugih do vas. Našli boste rešitev za svoje ljubezenske težave.

ŠKORPJON:

Denar: Napočil je vaš čas. Čas bogastva, želje po uspehu, dobre rešitve, a vse to je le utvara. Že je res, da prihaja neko darilo vendar zaradi dolgočasia na delovnem mestu do zamude, ki lahko povzroči sedenje za zapahi. Bodite previdni!

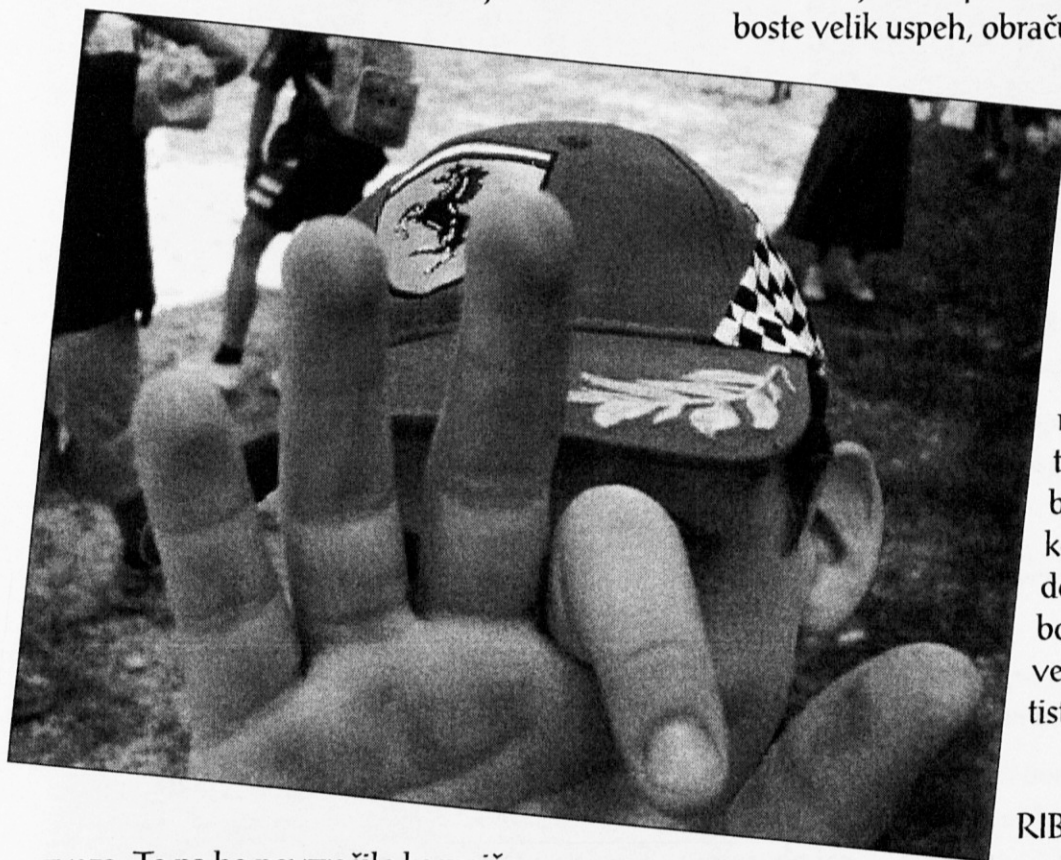
Ljubezen: V vaši obstoječi zvezi bo napočil razdor, toda ne obremenjujte se, ker boste srečali osebo, ki je mlajša od vas. Zasidrala se vam bo globoko v srce, prinesla harmonijo, radi boste ujeli njen pogled in oboževali njeno družbo. To bo obrodilo sadove, tako da se boste ponovno zaljubili v to osebo, s katero ste pred nekaj časa končali. Žuranja bo še več kot ponavadi, zato ne bodite presenečeni, če bodo starši slabe volje.

STRELEC:

Denar: V vaše finančno stanje bo prišlo ravnovesje in pri nakupovanju boste zmerni. To se vam bo dobro poplačalo in lahko doživite zmago. Konec počitnic se vas bo lotevala

lenoba in boste neuspešno delali. Življenje je kot kolo sreče – ponazarja vzpone in padce.

Ljubezen: V vašo zvezo boste vlagali veliko energije in to bo za vas velik napor. Od partnerja boste dobili veliko zaščite, vendar ne prenažite se saj lahko pride do ločitve. Po dežju posije sonce in tako bo tudi vam zasijala nova ljubezen –

zveza. To pa bo povzročilo kasnejše nerazumevanje in ozkosrčnost.

KOZOROČ:

Denar: Vaša številka zmage je 7. Prinaša vam željo po izstopanju, nek projekt ta pa vodi k tekmovalnosti, ter bogastvu, materialni moči in pretiravanju. Pazite se prehitrih vzponu.

Ljubezen: Za težave pride rešitev in vstopi harmonija, uspeh, toda v vsakem dobrem je nekaj slabega in obratno. Pozor! Povečanje slabega vam prinaša dobre novice, a vsakega lepega se enkrat konča. Da ohranite zvezo se pogovorite in poskušajte najti skupen jezik.

VODNAR:

Denar: Ker je vaše denarno stanje dobro boste brez skrbi vdani vašim šefom. Šefi bodo z vami zadovoljni in imeli boste možnost za načrtovanje nove poslovne zveze. Doživeli boste velik uspeh, obračun in analizo o

vašem bančnem stanju.

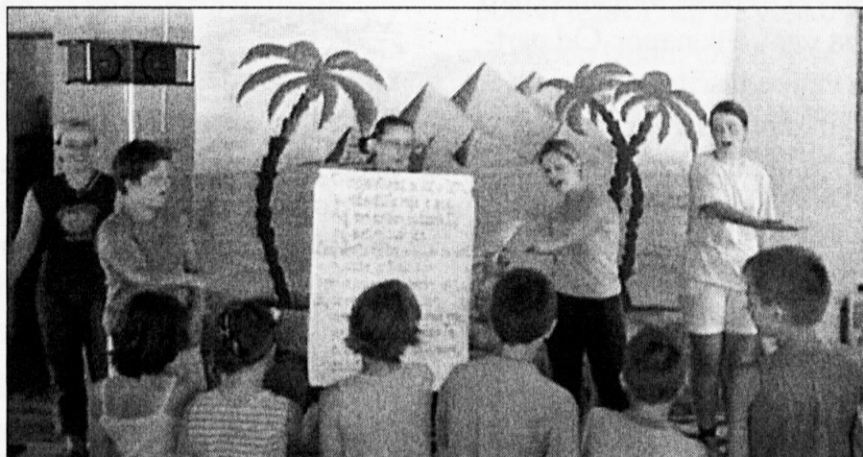
Ljubezen: Nekdo vam želi nekaj slabega v vaši zvezi. Ta oseba vam je zelo blizu in z njo še nimate poravnanih računov. Zaradi tega vas bo še to še bolj prizadelo. Na koncu pa se bo vse dobro rešilo, zavladala bo ponovna sreča in veselje. Dobili boste tisto, kar si želite.

RIBI:

Denar: S skromnostjo boste prišli do velikega uspeha in to vam bo prineslo darilo – dediščina. S tem se boste rešili vseh finančnih težav.

Ljubezen: Vaši ponovni vzponi v zvezi vam bodo zelo koristili. Prejeli boste dober nasvet in nikar ga ne zavrzite saj ste zadnje čase zelo dinamični in ozkosrčni. Če vam ljubljena oseba kaj pomeni si izmenjajte misli.

Zdaj sem tu, moj Bog

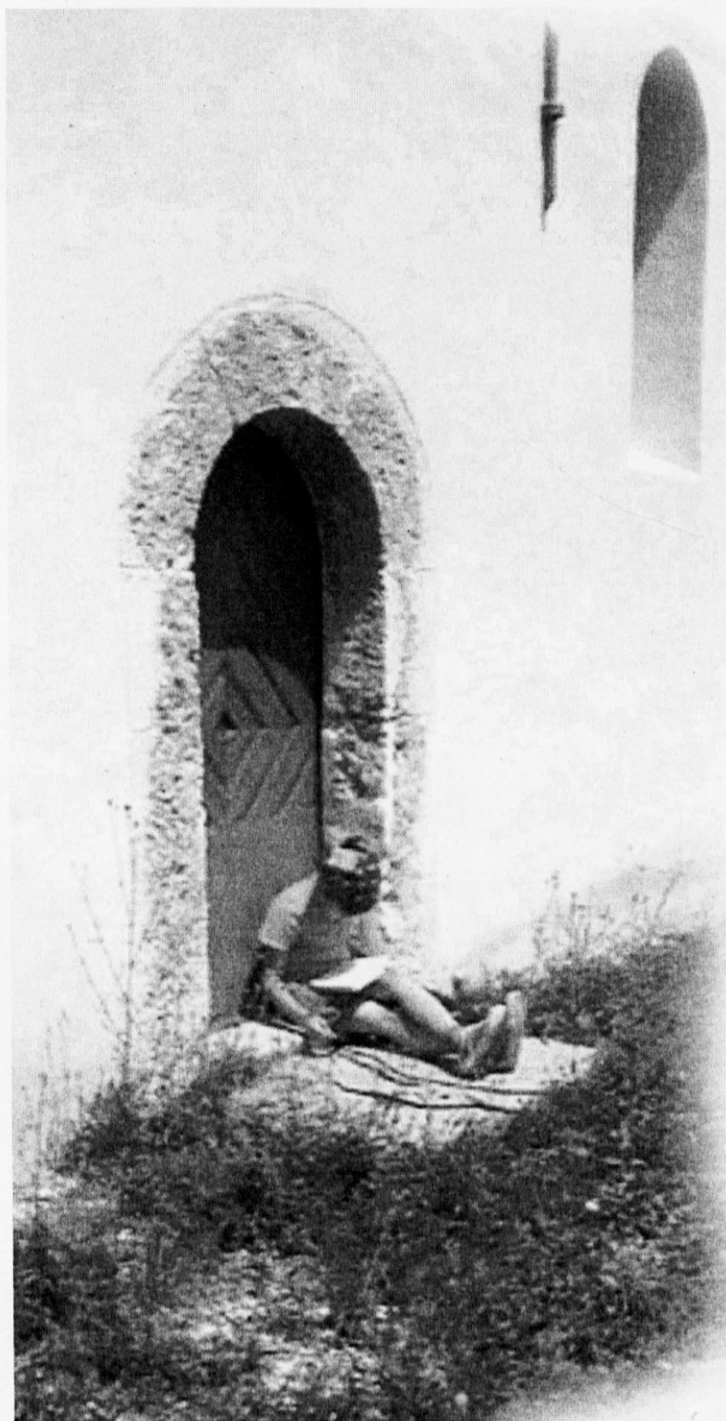
*T*i najsvetlejša si luč v temi,
ki razsvetlila moje je srce.
Naj bom ponižen služabnik Ti,
naj svetim tudi jaz.

*Z*daj sem tu, moj Bog, pripravljen na pot,
ki mi kaže jo tvoja dlan.
V meni je pogum, vem, da zmorem vse to,
saj ob meni si Ti vsak dan.

*V*em, da ti vedno razumeš me,
vem, da ob meni si, ko iščem Te;
in ko ne najdem, poti naprej
začutim Tvojo moč.

<Mateja Ramovš>

POGOVOR Z GOSPODOM

*Gospod, prav je, da te slavimo
in pojemo hvalnice tvojemu imenu, Najvišji.*

*Zjutraj oznanjamo tvoje usmiljenje,
tvojo zvestobo ponoči,
na harfo z desetimi strunami in na liro,
s spevom ob spremljavi na citre.*

*Gospod, razveseljuješ nas s svojimi deli,
občudujemo vse, kar si ustvaril.*

*Kako veličastna so tvoja dela,
kako globoke so tvoje misli.
Ne daš se spoznati posvetnemu človeku,
nepametni te ne more razumeti.
Čeprav grešniki rastejo kot trava
in hudobni sijajno uspevajo,
obojne čaka večna poguba,
ti pa, Gospod, si vzvišen na veke.*

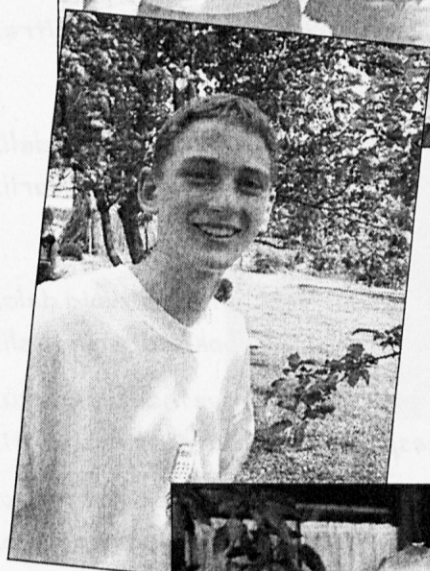
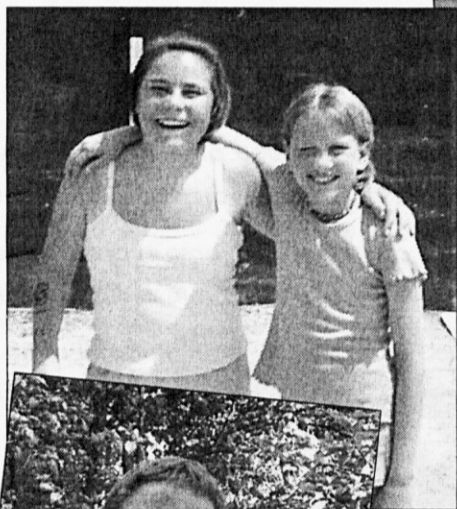
*Tvoji sovražniki bodo premagani,
vsi hudodelci uničeni.*

*Mi pa bomo močni v Gospodu
in uživali njegove dobrine.
Videli bomo grešnike zavržene
in slišali hudobne vzdihovati.*

*Pravični bodo rasli kot palma,
kot mogočno drevo bodo uspevali.
Zasajeni v dvoru Gospodove hiše
bodo cveteli v božji bližini.*

*Še v visoki starosti bodo dajali sadove,
na veke bodo sočni in zeleni.*

*Oznanjali bodo, kako je Gospod pravičen,
on je zavetje in v njem ni krivice.*

**OBRAZI
GOVORIJO ..**

